

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10229

LIDER

Sara Reisen

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שרה רייזען

•
ג י ד ע ר

שרה רייזען
ג י ד ע ר

שרה רייזען

לידער

פון

שרה רייזען

ניו יארק

1955

SARA REISEN

P O E M S

Copyright, 1955
by
SARA REISEN
New York

Printed in U.S.A. by Futuro Press, Inc.
476 Broadway, New York, N. Y.

איך דאָנק האַרציק
די מיטגלידער פון יידישן טעאָטערי־קלוב
און די קאָידענאָווער לאַנדסלייט פאַר
זייער איבערגעגעבנקייט און פריינט־
שאַפט, וואָס זיי האָבן אַרויסגעוווּן און
דערמיט מעגלעך געמאַכט דאָס דערשיי־
נען פון מיין בוך לידער.

שרה רייזען

יוני, 1955, ניו יאָרק

לידער מיינע

לידער מיינע, צארטע שוועסטער שמילע,
איך האב אייך געזונגען ווי א תפילה —
ווי איר זייט אין הארץ געקומען,
כ'האב מיט ציטער אייך אויפגענומען.
און געקליבן אייך, געקליבן,
אלע, אלע אייך פארשריבן...
און אויף יעדן, יעדן טריט
קומט אין הארצן אן דאס ליד.
לידער צארטע, שוועסטער שמילע
כ'האב אייך געזונגען ווי א תפילה...

ניו יארק, 13 יולי, 1952

אומעטום

בלויער הימל הענגט דאך אומעטום.
איבער יעדער וויספע, איבער יעדער שטאָט,
איבער יעדן וואַלד און פעלד —
איז דאך אומעטום די זעלבע וועלט.
איז דאך אומעטום מיט פרייד מיין טראַט,
ווייל אומעטום איך זע דיך גאָט.

אין דעם מדבר און אין זינגענדיקן וואַלד,
אין שטאָט פון שמיין, אין גאַסן פון אַספּאַל
און אין קעלער-שטיבל, וואו זעלמן ווען אַ זונשטראַל פאַלט,
איז דאך אומעטום מיט פרייד מיין טראַט,
ווייל אומעטום איך זע דיך גאָט.

דורך דעם בלויען ים, וואָס פירט מיך ווייט פון היים,
אַ האַפּענונג אַ העלע טראַג איך אין געהיים :
דער ים, ער וועט מיך ברענגען צו מיין היים צוריק
און אין העלער פרייד באַדט זיך אויס מיין בליק —
און כאַטש איך ווייס : ס'איז ברייט דער ים און טיף
און אַ שטורעם-ווינט שפילט זיך מיט מיין שיף,
דאך מיט זיכערקייט איז אויף דער שיף מיין טראַט,
ווייל אומעטום, ווייל אומעטום איך זע דיך גאָט...

דיין השגחה איבערן שטורעמדיקן ווינט,
דיין השגחה איבער דעם פאַרלאַזטן קינד,
דיין השגחה זע איך אומעטום,
ווען אין שניי ליגט איינגעדעקט די בלום —
איז מיט זיכערקייט און פרייד
דאָ מיין יעדער טראַט, —
ווייל אומעטום, ווייל אומעטום איך זע דיך גאָט.

נִיּוֹ יֶאֱרָק

געזאנגען צו ניו יארק

א שטאָט אַ שטאַלענע און פליט
אין צעזונגענעם געמיט.

אַלץ זי וויל דערגרייכן
אין די ווייטן, אין די הייכן.

ווי פויגל פליען די עראַפלאַנען
און אין לופטן פליען באַנען.

ווערט די ווייטקייט שנעל צעשניטן,
ווערט די ווייטקייט אויסגעמיטן.

צעלויפן זיך גאַסן אין לענג און אין ברייט,
צעבליט זיך אויף פעלזן אַ גאַלדענע קווייט...

ווערן די פעלזן צעאַקערט אין טיף.
ווערט וואונדער דער גרעסטער אַ לייכטער באַגריף.

אַ שטאַט אויף די פעלזן אין הייך אויסגעבויט,
ימען די טיפע די צוקונפט פאַרטרויט.

וואונדער אויף וואונדער אין געמלעכן דראַנג,
וואונדער אויף וואונדער אין ליכטיקן גאַנג.

טויכן צעגאַסענע, ליכטיקע ימען —
הענגען אויף ווענט די געצונדענע פלאַמען.

צינדן זיך פייערן אלע קאַלירן —
ניו יארק דעם ריז אין שיינקייטן צירן.

באַדט זיך דער ריז אין ליכטיקן ים
און ווייס נישט קיין שטח און ווייס נישט קיין צאַם.

באדט זיך דער ריו אין ליכט און אין קלאנגען.
אין הייזער צו הונדערטער שטאקן דערגאנגען.

בוים מען טונעלן אין הארץ ביי אים טיף.
אונטן טונעלן און אויבן א טיף.

ליגן טונעלן דורך ים דורכגעצויגן,
פליען דארט אויטאס ווי פילן פון בויגן.

זינגען סאבווייען און זינגען די „על“
א הימן פאר ניו יארק אויף אלערליי שוועלן.

דא פילן זיך פריי מיליאניקע מאסן,
מענטשן פארברידערט — אן אונטערשייד ראסן.
זינגען די אויטאס אין ריטמישן גאנג,
וואונדער אויף וואונדער אין געטלעכן דראנג.

ניו יארק

א שטאט אויפן וואונדער,
מיט פעלן באהאנגען.
די ווינטן פון ימען
איר טראגן געזאנגען.

פעלקער פון לענדער
אהער אלץ זיי שמראמען.
א שטאט אויפן האדסאן,
א שטאט פון מיליאנען.

שווארצע און ווייסע
און ברוינע און געלע —
ניו יארק שווימט אין זונען,
אין פלאמען אין העלע.

אין בלויקייט פון אויבן
די רויכן צערינגען —
די עראפלאנען
דעם וועג דא געפינען.

איבער דעם האדסאן
בריקן צעהאנגען —
דער מענטש האט באוויזן
אלץ דא צו דערלאנגען...

און מענטשן אין רייען
מ'איילט און מ'פלימ.
ניו יארק פול מיט וואונדער,
זיי געבענמשת און געהימ...

ניו יארקער גאסן

א פרילינגדיקער טאג, א לויטערער, א העלער.

ניו יארק אין זונשיין גליט.

עס זינגען מיליאנען טריט.

טא-טא-טא

מיר זיינען אלע דא.

מיליאניקער געלאף

אין באזונטע גאסן.

מאשינען גרוי, און בלוי, און רויט און געל.

זיי קענען, ווי דער מענטיש, נישט רוען ראסן,

ס'איז גלאנץ און העל —

אלץ יאגט דא שנעל.

און אט א פיפל שפילט א מעלאדי.

ניו יארק אין ליכט, עם העלט.

אליין א שטאט, א לאנד,

א וועלט...

טא-טא-טא

עס קלינגען מיליאנען טריט.

און די זון מיט אלעמען אין מיט.

טא-טא-טא — די זון זינגט מיט:

טא-טא-טא.

ניו יארק

א שטאט פון שטאל און אייזן
קומט מיר אן אנטקעגן.
וואונדער מיר באווייזן
אויף אלע אירע וועגן...

די ליבערטי געשמעלט זיך
ביי די טיפע ימען
טוט ווייזן אונדז דעם הימל,
די פרייהייט נישט פארצאמען...

און די שיפן שווימען —
זיך ניט אפצושמעלן —
קושן זיי און האלדון
פון דעם ים די וועלן...

ס'איז ניו יארק — די שטאָט פון וואונדער

ס'איז ניו יארק, די שטאָט פון וואונדער
און פון גרויס —
ס'איז ניו יארק, וואָס האַלט מיליאָנען
אין איר שוים.
ס'איז ניו יארק, וואו בריקן הענגען
הויך אין רוים.
ס'איז ניו יארק, אויף שטיינער-פעלזן
גרינט דער בוים.
וואַלקן-קראַצערס! — גרינען פאַרקן
הערלעך גרין.
ווי אין דער היים אין קליינעם דערפל
דאָ דופט יאָסמין.
און פייגל זינגען און טויכן פליען
אין הימל-ווייט.
און בלויער פויגל קומט צופליען
אין לויטערקייט.
און בלויער פויגל, ווי אַ מענטש
צערעדט זיך: ס'וועט זיין דאָ גליק.
און אין העלע שטערן פייערן
לויכט דער דזשאַרדזש וואַשינגטאָן בריק.
און די „ליבערטי“, מיט האַנט געשטרעקטער
אין דער ווייט:
רופט די מענטשן פון אַלע לענדער,
ס'איז לאַנג שוין צייט...
שפילט דער ים דאָ זיין סימפאָניע
אין וויסן שוים,
גליק וועט קומען, גליק וועט זיגן
ס'איז ניט קיין טרוים.
ס'איז ניו יארק, די שטאָט פון וואונדער
און פון גרוים.
ס'איז ניו יארק, וואָס האַלט מיליאָנען
אין איר שוים!

שיפן קומען

שיפן קומען פיל אהער,
קומען צו די ברעגן,
פון די ווייטסטע לענדער,
פון די ווייטסטע וועגן.

בלויבן דאָ די שיפן שטיין —
אָפרוען אין האַפן —
איבער זיי דער בלויער רוים,
מעוועס פליען, גאָפן...

מעוועס יאָגן שיפן נאָך
עפעס זיי צו זאָגן —
און זיי פליען אָפּ צוריק,
די בענקשאַפט אַלע טראָגן...

און די שיפן שווימען לאַנג
איבער ווייטע ימען
און מיט זיי די בענקשאַפט שווימט,
שפּרייט זיך אויס אָן צאָמען...

געזאנגען פון שטעט

עס קלינגט געזאנג אין רויש פון שטאט
ביי יעדן טריט.

מיט מונטערקייט, מיט הערלעכקייט
קלינגט לעבנס ליד.

די זארג איז דא מיט גרויס פארנעם,
זי ליגט געשפרייט,

דאך איז ווי ים צעגאסן דא
דעם לעבנס פרייד...

מען איילט אין טאנץ אין לוסטיקן,
אין האַר-אָפּ.

אַרבעט פלייסיק, צייל די שעה
דערנאָך רו אָפּ.

אַ קעסל ברענט

פון מענטשנס הענט

געהייצט, געהיט;

טאַנצן פייערצונגען צו

און זינגען מיט...

די שיף וועט גיין

דורך אַקעאָן

אין לאַנד צו היים,

אין לעבנס טאַנץ

אין האַר-אָפּ

טראַג מיט דיין טרוים...

עס קלינגט געזאנג

אין רויש פון שטאט

אויף יעדער טריט.

מאַשין און מענטש —

זיי ווערן איינס

און זינגען מיט....

אַ געזאַנג צו דריטער עוועניו „על“

דו „על“, געהאַרכזאַמער און ליבער,
ווי שנעל און גוטהאַרציק
דו טראַגסט מיך דורך די ווייטן
און אַפט גאַר ברידערלעך
געריסן האַסטו מיר פון זאַרג די קייטן,
אין לידער הערלעכע געזונגען מיר —
געוויגט...
וויפיל מאַל מיט טרוימען
העל האַסטו מיך
„על“
אַנטציקט...
איז זינג איך דיר מיין ליד.
ביי דיר ווי אויף דער מאַמעס שוים,
איך רו זיך אויס,
ווען איך בין פון זאַרגן מיד...
אויף דיינע בענק
פון שטרוי געמאַכט
האַסטו געדאַנקען ליכטיקע מיר געבראַכט
און מיך געלערנט, ווי דו,
יאַגן, יאַגן...
און זאַרגן טראַגן
מוטיק העל.
דאָרום זינג איך דיר מיין ליד,
געהאַרכזאַמער און שנעלער און העלער „על“...

צו ארץ ישראל

אהין מיר קומען צוריק
פון גאט אליין געשיקט.
און ווען איך טראכט דערפון
איך בין דערפרייט, אנטציקט.

דארט איז דער הימל בלוי
און ווינטן ווייען לינד.
איך בין שוין דארט געווען,
ווען כ'בין געווען א קינד.

א וויינגארטן געהאט,
געטרונקען פון אים ווין
געבאדן זיך אן ענד.
אין גילדערנעם זונען שוין,

געשלאפן ביי דער וואנט,
וואס איז פון חורבן גאנץ
און כ'האב געלאזן דארט
אן אויסגעפלאכטן קראנץ.

כ'וועל אים נעמען מיט.
עס ליגט דער קראנץ און ווארט
און בלייבן וועט ער גאנץ,
און בלייבן נישט פארדארט.

און אויך דער וויינגארטן
בלייבן וועט ער מוין,
און זיס אין שיכורדיק
וועט זיין דער אלטער ווין.

אהין, אהין צוריק,
איך חלום פון דערפון.
פון לאנד פון הייליקן,
פון תורה און פון זון...

א געזאנג צו ישראל

לאנד מיינס, לאנד מיינס, צויבער העלער.
איך האב דיר קיינמאל נישט פאררעטן.
ווי א קינד פון היים פארוואַגלט
בענקט נאך זיינע מאמע-טאטן.

אין דער פרעמד ער ווייס, אז אלע
קוקן קרום אויף אים און הימן.
א, דער זון אין פרעמדע שטיבער
האַט גענוג זיך אַנגעליטן!

ער איז ערגער פון זיי אלע, —
און בלבולים אויף אים האַגלען,
טרעכט ער פון זיין היים דער אַרימער,
שמילט זיין בענקשאפט אין אירע לאַגלען.

מעגן זיין די לאַגלען לידיק
איינגעדאַרט און איינגעפאַלן, —
שמילן זיי זיין דורשט און הונגער
ווי די פרישע זילבער-קוואַלן...

לאנד מיינס, לאנד מיינס, היים פון אבות,
תמיד שמראַמט פאַר דיר אַ תפילה.
אויף דיינע בערג די ווינטן דרעמלען,
בלויער הימל איז דיין הילע!

א היים פאר די וואַגלער

זון אין רוים
הימל בלוי,
גאָט, דיין חסד
אַלץ איך טרוי.

און דיין רחמים
אַלץ איך בעט:
דיין היל
קומט קיינמאל
נישט צו שפעט!

בעט איך רחמים
פאר דער וועלט,
פאר די וואָס וואַגלען
אַן אַ געצעלט,

פאר די וואָס זיינען
נע ונד
און פון לידן
מיד און מאַט.

אַ גאָט, מיין תפילה
הער מיך צו:
זיי שענק אַ היים
און ברויט און רו.

נױיאָרק, 21טן נאָוועמבער, 1945.

וועלט

דורך די וועגן פון וועלט

אזויפיל צעגאסענע פרייד
איך שפיר,
אין יעדער באריר —
וואו איך גיי.
אזויפיל צעגאסענע וויי —
אין דער וועלט.
מיליאניקער פויגל-געזאנג
יאגט זיך אין גאנג.
אין יעטוידער ריר
אויף דער ערד
האב איך געזאנגען דערהערט.
מיליאסן מיליאנדיקער שיין.
פון ליכטער, וואס האלט אלץ אין גיין...
און ווען א שמערן פארלאשן
ער ווערט —
זיין ליכט אלץ זיך
טראגט צו דער ערד.
עס דויערט פיל הונדערטער יאר.
ס'איז געטלעכע חכמה אין וואר.
אלץ איז התלהבות...
באטראכט.
דער טאג... די צעשמערנטע נאכט...
דערצייל עס, באזינג עס, פאעט.
און לערן צו ליבן די וועלט,
וואס איז בלויז אויף וואונדער
געשמעלט...
און ליב אלץ ארום,
וואס דו זעסט:
דעם פויגל,
וואס בויט אויס זיין נעסט.
די מוראשקע וואס בויט

אירע שמעמ.
און הער די ראדיא,
וואס אויף מיילן עם רעדט.
און מראגט זיך
אין כוואליעם
פון רוים...
ס'איז געטלעך די וואַר
מער ווי מרוים...
איז לערן די געטלעכע שריפט
פון דעם,
וואס דיך אומעמום פירט.

ניו יארק, 1936

לויפן מיר

לויפן מיר אזוי —
לויפן מיר אן ציל,
אין דעם וועלט-כאאס
איז אלץ א קינדער-שפיל.

ניין! נישט רייד אזוי —
ס'איז קיין קינדער-שפיל, —
דא אין יעדן גאנג
איז דער וועג צום ציל.

די אַרבעט־לאַזע

אַרבעט, אַרבעט גיט.
אַרבעט ווילן מיר.
הונגער שטייט און היט
ביי יעדער אונדזער מיר.

אַרבעט — אַ געשאַנק,
אַרבעט — אונדזער זיג.
אַרבעט — איין געדאַנק,
אַ ליד ביים קינדער-ווויג.

די וועלט ווערט אויסגעלייזט
פון שפּלקייט און פיין
ווען ס'וועט פאַר יעדן דאָ
אַרבעט גרויע זיין...

אונדזערע ברוינע הענט
זיינען ווי גראַניט.
אַרבעט — אונדזער פרייד,
אונדזער תפילה-ליד.

אַרבעט, אַרבעט גיט,
אַרבעט ווילן מיר;
הונגער שטייט און דראַט
ביי יעדער אונדזער מיר.

1933

די פליכטלינגען אין וועג

פאריאגט פון די היימען,
פארבענקמע נאך זיי,
זיי וואנדערן, וואגלען
דורך קעלט און דורך שניי.

די טרערן, ווי שמיינער
צעגליטע פון צער,
די גופים פון פיינונג
צעווייטאגט און דאר.

די וועגן אומענדלעך,
דאך אלץ ניט קיין היים.
דעם חלום פון אפרו
טראגט יעדער געהיים.

א היים באַלד אַ נייע, —
א טיש און א דאָך
אין וואַנדער אין שווערן
מען דאַרף נישט קיין סך.

מיר וועלן מיט פליסיגקייט
טראַגן ציגל און זאַמד,
מיר וועלן באַפרוכפערן
יעטווידער לאַנד.

מיר וועלן דאוונען און בעטן
ווי קינדער פון פרייד,
פאַר אַ היים פאַר אַ נייער
אָן האַס און אָן לייד...

מיר גייען, מיר גייען
די מידקייט פארשווינדט —
אונדז מוטיקן שנייען
און נאכטיקער ווינט...

מיר הערן די ווערטער:
„א, פאלק מיינס אין וועג“...
מיר גלויבן אין צוזאג
פון ליכטיקע טעג.

נוצ'רק, 1939

א טרוים פון דיר

צו מיין זון משה'ן

א טרוים פון דיר
דאָס איז מיין פרייד,
קומען יום-טובדיקע רייד.
ווערט די בענקשאפט
ווי ניטאָ —
און פון יום טוב
קומט די שעה.
ווערט מיין טרוים
לויטער פרייד —
זען מיין זון
געזונטערהייט.

ניו יאָרק, 1933

נאַכט

אויף די פענצטער בלייב נאָך ליגן,
זאל דער חלום מיר נאָך ווייגן!
שמיל און זאַכט,
וויג מיך, נאַכט.

זאלן שימערן די שמערן, —
וועט דער חלום מער געווערן;
רוט מיין האַרץ —
נאַכט, בלייב שוואַרץ!

ווי עס הייבט נאָר אָן באַגינען,
גיי איך זאָרג איר קלייד דאָן שפּינען.
אָן געזאָנג —
איז מיר באַנג.
נאַכט, אַ, נאַכט, דו בלייבט נאָך ליגן,
זאל דער חלום מיך נאָך ווייגן!
שמיל און זאַכט,
וויג מיך, נאַכט.

מיר גייען אלע

מיר גייען אלע דא, מיין טייערער, ארום
אויף וועגן גלייך,
אויף וועגן קרום.
די וועגן דרייען זיך —
מיר גייען גיך...

פאר מאַנכע איז אַ טיש געגרייט
מיט כוסות פרייד, —
אין מאַנכע בלייבן הונגעריקע שטיין
אַליין.

זיי בעמלען
אויף דעם לאַנגן וועג
ביי גרויע טעג...
זיי בעמזן נישט קיין פרייד —
אַ, ניין.

זיי בעמזן רו —
נאַר עטוואַס רו
אויף לאַנגן וועג
דורך גרויע טעג.

די וועגן דרייען זיך,
מיר גייען גיך
ס'איז גרויסער וואונדער דא.
אין יעדער שעה פון זיין.

לערן דאָס פאַרשטיין.
וועלט שענקט אונדז יעדערן אַוועק
איר איד...
מיר זיינען וואַרצלען פון איר בוים,

מיר מערקן עס גאר קוים.
דער ערשמער זונען שמרצל,
וואס איז אויף ערד געפאלן
איז נישט פארפאלן.

עס איז אין אונדז געבליבן
עד היום,
עס איז ווי א טרוים,
וואס האט נישט קיין באשייד;

נעם אן די רייד.
ביסט דער גייער פון דער וועלט.
אין דיר זי העלט,
מיט אלץ, וואס זי האט דיר אנטפלעקט.

דער ערשמער שמרצל —
ער איז אין דיר געבליבן,
אין מעשה בראשית איינגעשריבן.
נעם אן די רייד, דו גייער פון דער וועלט,
אין דיר זי העלט...

די באַלאַדע פון אומבאקאנטן זעלנער

דאַרט ביי מיר אין שמעטעלע
בליט דאָס גרינע פעלד,
ווי אַמאַל נאָך פאַרן קריג,
בליט עס, גרינט און העלט...

ביי דעם וועג אַ בערגל ערד
וואו אַ זעלנער ליגט, —
קיינער ווייס, צי ייד, צי קריסט.
אַ קויל האָט אים באַזיגט.

דער קבר איז באַוואַקסן שוין
מיט אַ יונגן בוים, —
און קיינער ווייס פון זעלנער נישט, —
וואו געווען זיין היים.

און ווען אויך דער פּרילינג קומט,
און דאָס פעלד פאַרגרינט,
ווערט באַזוכט דער קבר נאָר
פון דעם פּרילינגס-ווינט.

ער קושט אויס אַלע בלעטעלעך
פון דעם גרינעם בוים.
פליט אַוועק — ווער ווייס וואוהין,
אפשר צו דער היים,

וואו דעם זעלנערס מאַמע לעבט
און באַוויינט איר קינד.
ווייל איר ברענגען אַ גערום
לינדער פּרילינג-ווינט.

א גערום איז נישט קיין טרייסט,
מאכט די וואונד נאך שווער,
און דער מאמעס הארץ צערינט
אין דער הייסער טרער...

דער מאמעס טרער עם זוכט ארום
פון עק ביז עק די וועלט
דערטראגט זיך אויך צום קברל,
וואס שטייט ביים ברעג פון פעדל...

צום יונגן, יונגן בימעלע,
וואס וואקסט פון קבר אויס
און לייגט זיך אויף די בלעטעלעך
אין זילבער טויען אויס.

און ווען עם טרעפט אין טיפער נאכט
שפאלט זיך הימלס רוים
עמיץ זאמלט אויף דעם טרערן טוי
פון יונגן זעלנערס בוים.

מען זאמלט אין א בעכער זיי,
וואס הייסט דער מאמעס טרער
און וועט דער בעכער פול ווערן
קיין קריג ניט זיין וועט מער...

דארט ביי מיר אין שמעטעלע
בליט דאס גרינע פעלד,
ווי אמאל נאך פארן קריג,
בליט עם, גרינט עם, העלמ!

1930

עם מארשירט אן ארמיי...

עם מארשירט אן ארמיי, —
אלע מאמעס זין.
וואוהין?
פארויס עם שאלט מוזיק,
נאך ניט פון גליק די מענער שאלן.
„מיר וועלן פאלן.“ אין טרומייט
א זעלנערס הארץ עם שרייט.
„און אפשר ניט?“ —
עם קלינגען דרייסמע טריט
פון הארטע שטיוול אפ.
האלטן גלייך דעם קאפ
איז א געזעץ.
ווען-ניט, קריגט מען א זעץ
אז פאלן קאן א צאן...
און הייך פון ווינט געוויגט
פלאטערט זיגעריש א פאן.

עם איז די וועלט
געשמעלט
אויף קריג
און זיג.
א מאמע, וויין,
ווען ס'איז דיון קינד נאך קליין
און ליגט אין וויג...

1914

דער צער פון דער וועלט

מיין הארץ איז מיט לידער,
ווי די וועלט פול מיט קלאנגען.

ווי קוואלן, ווי לויטערע,
זינגט עס און שלאגט.

איז דער צער פון דער וועלט
צו מיין הארצן דערגאנגען,

האבן די לידער
טרייסטלאז געקלאגט.

געקלאגט אויף דער וועלט,
אויף די רישעות די שווערע,

וואס פליען, ווי היישעריק
אן אויפן פעלד,

וואס שטייט צייטיק מיט טכואה
אין העלט.

ניגונים פון דער וועלט

מיט קלאנג איז אָנגעפילט די וועלט,
זינט זי איז פֿון גאַט געשטעלט...

זינגט אַ ניגון בלויער רוים,
זינגט אַ ניגון פעלד און בוים...

שמילע גראָזן קוים געהערט,
זינגען אויך מיט מאַמע ערד...

אַלץ אַרום איז ניגון, קלאַנג .
אַלץ אַרום איז בלויז געזאַנג...

אויך דעם לעבנס פרייד און וויי
זינגען בלויז ניגונים צוויי...

עטוואָס אַנדערש אין געמיט
אַבער אַלץ איז בלויז איין ליד...

אויך דאָס שמויבעלע, וואָס פליט
איז אַ קלאַנג פֿון וועלטאַלס ליד...

שמחת תורה אין שטעטל

ס'איז דאָס שטעטל גרויס אַ שפּאַן,
שמיבעלעך קליינע — ווייט פֿון באָן,
קראַמען אַפּטער צוגעמאַכט,
אויפֿן קונה זייץ און וואַרט
און דער פֿדיון גראַשנס-קליין.
לעבט זיך יעדערער געמיין.
דער אַ שניידער, דער אַ שמיד, —
און אזוי עס לעבט דער ייד...

נאָר קומט שמחת תורה,
איר פרעגט שוין ניט וואָס,
דער שטעטלשער עולם
קען מאַכן אַ כּוּם!
בערע דער שניידער און יאָסל דער שמיד
קערן איבער דאָס שטעטל און ווערן נישט מיד!

מען וואַרפט אום פאַרקאַנעם,
מען שמורעמט די גאַס —
באַטרונקען פון משקה,
מען צאָלט ניט קיין קנּם!

פאַרוואָס ניט אַ טענצל?
פאַרוואָס טאַקע ניט?
גיט פריילעך אַ טענצל
יאָסל דער שמיד...

און נעמט יאָסל טאַנצן,
טאַנצט מיט די גאַס...
עס איז שמחת תורה,
מען צאָלט ניט קיין קנּם!

און בער און משה אהרן
און עליע דער האָן,
מען דרייט זיך אין דריידל,
ווי ווער נאָר עס קאָן!

מען האַפקעט, מען טופּעט,
מען ליאַרעמט, מען שרייט:
ס'איז שמחת תורה —
אוי פּהוליען אַ צייט!

עס קוקן די גויים
און שמייכלען: — „נו, וואָס?
טאָ אז ניך קומשקי,
קומשקי, נעבאָס.“

וועלט

— וואו איז מיין לאַנד ? —
האַט מיין קינד מיך געפרעגט.
— דיין לאַנד איז די וועלט
פון עק ביז עק...

— און ווער איז מיין ברודער,
מאמע, מיר זאג.
— דיין ברודער יעדער מענטש,
צו אים דיין ליבע טראג.

דאס זאָלסטו געדענקען,
געדענק, מיין קינד,
מיר זיינען אלע ברידער
פון איין גרויסן געזינד.

— דאָס איז אינגאָנצן —
נישט צו ריידן קיין סך,
מיר זיינען אלע ברידער
אונטער איין בלויען דאָך.

אונטער איין בלויען דאָך
פון איין גרויסן הויז, —
דאָס, מיין קינד,
זאָלסטו געדענקען בלויז...

— וואו איז מיין לאַנד,
האַט מיין קינד מיך געפרעגט.
— דיין לאַנד איז די וועלט
פון עק ביז עק...

יום טובים

שבת אין דער אלטער היים

מ'האט דעם קוגל אפגעגעסן
דאס געזינדל רוט און קוועלט,
פון דער וואך די זארג פארגעסן. —
און עס שמרעלט גאטס ליבע וועלט.

די מאמע לייענט צאינה-וראינה
און די מאכטער דעם ראמאן, —
און עס לינדערט איר די ליידן,
וואס זי האט ניט קיין גון.

אין די ביכער ווער דארף געלט דען?
ס'קומט א גראף און ברענגט דאס גליק;
אז מען איז נאר שיין און איידל, —
ווערט א ליבע מיטן בליק.

ס'איז דער גראף גאר א פארשמעלטער,
אין דער אמתן — א ייד,
און ער שמאמט פון שענסמן יחוס,
פון דער גרויסער שמאט מאדריד.

ווערט זי גרעפן פאן-בערנארדא
אויסגעפוצט אין זייד אין גאלד,
און מ'פירט זי צו דער חופה
און דער מאן — ער האט זי האלט.

און די יונגע אויגן שמרעלן
פון דעם אויסגעטראכטן גליק,
ווען ס'קומט דער גראף צוגיין נאר
ווערט א ליבע מיטן בליק...

האט דער שבת ווייניק שעהען,
די גרעסטע טייל געהערט דער וואך,
אין שמערן קליידט זיך אויס דער הימל
און עם קומט אראפ דער יאך...

איילט אין גיהנום דער רשע
און אין זארג דער מענטש אויף דר'ערד —
און דאס ביכל איז פארלאזן,
און דער חלום איז צעשמערט.

פסח אמצאל אין דער אלטער היים

און דארטן אין דער אלטער היים
זיינען גאסן פרילינגדיק צעשמרצלט.
דער שניי צערינט און יום-טובדיק
צעזינגט זיך אלץ אין בלעטער-וואלד.

די בייטן אין גארטן
פון שניי באפרייט —
זיי שמיכלען ברייט:
באלד וועלן מיר זיין פארזייט...

קינד און קייט
באלאגערן די גאס.
ס'איז נאס,

דער שניי אין רימשקעלעך,
ווי שנירעלעך צערינט,
א פויגל קומט צופליען,
זיין אלטן נעסט געפינט.

מיש און בענק
מ'טראגט פון שטוב ארום
פון יעדן הויז.
האט א גראדקע זיך צעפלאפלט
און צערעדט
מיט אן אלטן בעט...
און אלץ און אלעמען ארום
בארעדט.

דא און דארט אין גערטל צי אין גאס,
צערוישט זיך הויך א בויס
און גילדערנע פרילינגס-זון
באלויכט דעם ווייטן רוים.

בערע וואסערטרעגער
טראגט מצה-וואסער
אין זיינע עמערס אום.

בערע וואסערטרעגער
איז זייער, זייער פרום,
ווי אכנים טובות

זיינען זיינע עמערס אפגעהיט,
אז קיין ברעקל חמץ, חלילה,
אין זיי אריינפאלן זאל נישט.

חמץ! זאל גאט באשירמען און באהיטן
פון אזא פורעניות האט בערע וואסערטרעגער
קיינמאל נישט געליטן.

* * *

חנה לייווער-מאירס
דאס שטעטעלע פון ווייטן זעט.
ווי אין דרויסן ליגט די גראדקע
מיט דעם ברוין-געפארבטן בעט...

שוין פערציק פסחן אין דער אלטער היים פארפעלט,
דאך ליגט איר פאר די אויגן
דער היימישער גארטן, די גאס,
און דאס היימישע פעלד.

אמאל, אין דער היים,
האט זי געוועלגערט מצה און געבאקט.
די קאטשעלקע זי פליט אזוי
צום טאקט.

דער זעצער זעצט די מצה,
שטייט פארפלאמט
און די פרישע מצה
שמעקט אזוי באטעמט.

פאר די אויגן קומט
די אלטע היים, דער פאר-פסח
און בערע וואסערטרעגער
קוקט אזוי פארטראכט...
...

און ס'דאכט זיך
ווי בערע זאגט:
פסחדיקע עמער וואסער,
אזש פון שטעטעלע געבראכט...
...

אין ווינטער

וואָס טוט אין קאַלטן ווינטער-טאָג
ביים וועג דער בוים?
ער פאַרוויקלט זיך
אין פּרילינגס טרוים.

דערהערט פון ווייט
אַ פויגלס קלאַנג,
דערשפירט ער גלייך
דעם פּרילינגס גאַנג.

און קאַלטער פּראָסט
מעג זיין ווי האַרט,
אויף פּרילינגס קומען
דער בוים ער וואַרט.

און ציילט די טעג
אין קאַלטע נעכט —
און פּרילינגס גאַנג
ער הערט און הערט...

סוכות אין דער אלטער היים

פון ווייטן, דורך ימען
דערוע איך מיין היים.
מיין טאטן, מיין מאמען,
עס גלויבט זיך גאר קוים...

אט זע איך אין לופטן
אונדזער הויז, אונדזער דאך.
און אט איז די סוכה,
א באדעקמע מיט סכך...

און אט קומט פון ווייטן
א ליבלעכער קול:
די תפילות פון טאטן,
ווי דאן. ווי אמאל.

— די סוכה איז פארטיק —
דערהער איך זיין זאג.
ביינאכט וועט נישט רעגענען,
ס'איז א זוניקער טאג.

די מאמע די לייכטער
האט אין סוכה צעשמעלט,
די מעשענע לייכטער,
ווי גינגאלד עם העלמ...

אין גאס שפילן די קינדער,
פון חדר שוין פריי,
פארפוצט — אויסגעצירמע
אין בגדימלעך ניי.

אה, ליכטיקע קינדהייט
ביים טאטן אין הויז,
דו קומסט צו אונדז ווידער
ווען מיר זיינען שוין גרוים.

דורך ימען דורך מיפע
מרעפסמו דעם וועג.
און ברענגסט, ווי אויף שנורן
די ליכטיקע טעג.

האסט היינט פון דערווייטן
אונדו די סוכה געבראכט,
מיט סכך א געדעקטע,
ווי ערשט דא געמאכט.

און די תפילות די אלמע,
זיי קלינגען אונדו זיס. —
די הייליקע תפילות
פון היים א גערום...

קוין זאך נישט פארגעסן.
אלץ איז דא און אלץ לעבט
די סוכה פון ווייטן —
דורך ימען זי שוועכט.

דעם אתרוג, דעם לולב
האלט איך אין האנט.
די הייליקע פרוכט
פון מיין הייליקן לאנד.

א געזאנג צום יום טוב חנוכה

אין ארץ ישראל
רעגירט האט דער מאן —
אנטיכום הרשע,
אנטיאך עפיפאן.

ער מאטערט די יידן
און מוט וואס ער וויל ;
צו טויטן א יידן
ביי אים איז א שפיל.

פאר אפגעטער ברענגען
האט ער קרבנות באפעלט.
און אין בית המקדש
אן אפגאט געשטעלט...

און חזיר צו עסן
האט ער די זקנים גענויט.
א, גרויזאם און שרעקלעך
איז געווען יענע צייט.

גרויס די יסורים,
דאך האט אלץ א ברעג.
עס ליגט שוין באלד אפן
צו פרייהייט דער וועג...

עס קומט מתתיהו,
פון מדוען דער העלד.
און האט זיך אנמקעגן
דעם שונא געשטעלט...

די שוואַכע, זיי בויגן
זייער הוקן געשווינדט,
עס פאַרפליט זייער ווילן,
ווי שטויב פון דעם ווינט...

און הייסט מען זיי דינען
דעם אַפגאַט, איז רעכט,
ווייל גרויס איז די מורא
פאַר דעם רוט ביי דעם קנעכט.

עס זעט מתתיהו,
ווי אַ ייד שטייט און קניט
פאַרן הילצערנעם אַפגאַט.
זיין צאַרן דאַן זידט...

דעם אַפגאַט צו דינען
ווער נעמט זיך די שאַנד?
פול מוט איז דער דרייסטער...
ס'איז מעכטיק זיין האַנט.

עס רופט מתתיהו:
איז נאַמען פון גאַט, —
מיר מאַכן דעם שונא
צו שאַנד און צו שפּאַט.

ער זאַמלט די דרייסטע,
מ'גרייט זיך צו אַ שלאַכט,
אַנטויכט פון די יידן
ער שפּאַט און ער לאַכט...

דאך שיקט ער אפאלאן
אנמקעגן, וואס גייט.
פארשניידן די יידן,
ווי דער אקער די בייט...

* * *

שוין אלט מתתיהו,
געצוילט זיינע טעג...
יהודה וועט פירן
די יידן אין וועג...

יהודה וועט פירן
די יידן אין שלאכט...
און ווייזן די גרויסקייט
פון פאלק, וואס דערוואכט...

שוין אלט מתתיהו,
געשלאגן זיין שעה.
געבליבן יהודה,
יהודה איז דא...

עס פלאקערט דער שלאכט,
עס פלאקערט און ברענט,
דאך עס פאלן פון יאך
די אייזערנע ווענט...

וויינט נישט, וואס מיט הרוגים איז.
אויסגעלייגט דאס פעלד...
נעמט טראמפיימן אין די הענט
צו באגעגענען דעם העלד...

עפנט אויף די טויערן
יהודה מכבי רייט,
שפילט פאר אים א לויב געזאנג,
ער האט זיין פאלק באפרייט.

דער בית המקדש קוקט טרויעריק,
פארמיאוסט פון דעם פיינט...
דארף מען צינדן ליכט, וואס מער
און צוריק ער שיינט.

איז קיין ליכט גאר ניטא;
גאר א קריגעלע בוימל שטייט,
קינער ווייס, ווער ס'האט געבראכט
און ווער ס'האט עס אנגעגרייט...

ברענט דאס בוימאויל, ברענט א טאג,
ברענט און ברענט נישט אויס, —
פרייט זיך דאס באפרייטע פאלק, —
און זיין פרייד איז גרויס!

ברענט דאס בוימאויל נאך א טאג,
צוויי און דריי — ביז אכט, —
האבן מיר א יום טוב זיך
חנוכה געמאכט!

* * *

חנוכה, חנוכה,
דער יום טוב איז ליב.
די קלייניקע ליכטעלעך
באהעלן מיין שטוב...

די קליינינקע ליכטעלעך,
זיי מאַכן אונדז גרויס...
דאָס זיינען די שמראַלן
פון ליכטיקן גייסט.

מאָ צינדט אָן די ליכטלעך
און ליכטיק זאָל זיין.
די מעשה פון עבר
איז איצט פלעכט אַרײַן...

דער עבר, דער איצטער,
איינס זאָל עס ווערן.
די מעשה פון עבר —
זי לייכט ווי אַ שמערן.

זי לייכט ווי אַ שמערן,
און האָט קיין פאַרגעסן.
און וועט מיט דער זון זיך
צוזאַמען פאַרלעשן...

אַלץ רעדט

עס רעדט די נשמה
פארשמענדיק אין שווייגן,
עס ריידן די ביימער
דורך ריר מיט די צווייגן,

עס ריידן די שטערן, —
דו קאָן עס נאָר הערן!
עס ריידן די הימלען
אין בלויקייט פאַרצויגן,

עס ריידן אין שווייגן
די שוואַרצען פון די אויגן;
דער ווינט דורך זיין גלעט, —
אַלץ לעבט און אַלץ רעדט.

עס ריידן אין צימער
די בעטן און טישן.
דו וויל עס נאָר הערן,
דו וויל עס נאָר וויסן!

און אַלץ האָט זיין שפּראַך.
די שויבן, דער דאַך.
און עמערס און קאַנען,
און גאַלדענע כּוסות,

זיי קענען דערציילן
דיר הערלעכע מעשות,
וואָס זיינען פון דורות
צו דורות געזאַנגען, —

דו קאָן עס נאָר הערן!
דאַרט ליגן געזאַנגען,
געזאַנג און געוויין —
דו קאָן נאָר פאַרשטיין...

עס ליגט אלץ באהאלטן
אין שווייגן אין שטילן;
דו קאן עס נאר הערן,
דו קאן עס נאר פילן.

עס ריידן די טייכן,
עס ריידן די בריקן,
האלט אפן נשמה,
האב אפענע בליקן
און הער און דערהער...

איך וועל מאַכן אַ פּיפּל

איך וועל מאַכן אַ פּיפּל
פון פּרילינגס צעבלימער בעריאַזע
און וועל זיך צעזינגען מיט לידער,
ווי פּויגל וואָס זייגען געקומען פון ווייט.
און ווידער זייער נעסט דאָ געפונען.
כ'וועל פאַרוועבן מיין ליד
מיט די שטרעלן פון זונען...
אין חודש פון אייר
וועט פּרילינגדיק פּריידיק
קלינגען מיין שיר...
פון ביימער פון אַלמע
וואָס גרינען אויפּסניי.
אין חודש פון אייר
אין חודש פון מאַי...
איך בין ווי דער בוים,
וואָס גרינט אויף דאָס ניי.
דער טרוים פון דעם דיכטער
פון צייטן איז פּריי.
און בליט נאָר די בלום
און בוים ווערט באַגרינט
דער דיכטער צוריק
זיין יונגט געפינט...
איך וועל מאַכן אַ פּיפּל
פון פּרילינגס צעגרינטער בעריאַזע
און וועל זיך צעשפּילן מיט לידער
און יונג בין איך ווידער.

ניו יאָרק, מאַי 1954

דער מאמעס לייכטער

(פאעמע)

זאגט די מאמע: — קינד געטרייע,
וועסט די זאך מיר ניט אפזאגן,
אין דער וועלט דער גרויסער, פרייער,
הייליק דיון אמונה טראגן.

כ'וויל דו זאלסט דארט שבת הימן
און בענטשן ליכט. איך גיב דיר לייכטער.
און איר פנים ווערט גאר העלער
און די צעשיידונג ווערט אויך לייכטער..

לייכטער פיר פון מעש געגאסן,
גיט זי מיט אין פאק אין שווערן,
און זי בעט איר קינד זיין פריילעך,
אליין אין הארץ זי שלינגט די טרערן.

און די טאכטער? ווי איז איר נאמען?
עס מאכט נישט אויס, מ'דארף קיין נאמען.
יעדערער, ער וועט שוין וויסן.
עס וועלן פילע זיך דערקאנען.

אכטצן יאר איז אונדזער העלדין.
זוכט זי ארבעט און געפינט.
אכטצן יאר קאן בענקשאפט יאגן,
און מיט טרוימען אלץ פארשפינט.

אין פאבריק זי גייט ביי „דרעסעס“,
זינגט מאשין איר ליד נאך ליד,
יונגע פינגער, צארמע, דינע
ווערן ניט פון ארבעט מיד...

אַרבעט! אַרבעט! גליק איז אַרבעט
און דעם אַפרו זיס זי מאַכט.
אַרבעט, אַרבעט זינגט די נאָדל,
אַרבעט זי די שעהען אַכט...

* * *

אַט לויפן די יאָרן,
די צייט אַזוי פליט,
די לייכטער דער מאַמעס
די טאַכטער זי היט...

שיפן שווימען דורך די ימען,
כונאַליעס וויגן זיך אין ווינט,
און די שיפן זיי פאַרפירן ווייט גאַר ווייט —
ס'איז מזל בלינד.

אין די שיפן פאַרט די בענקשאַפּט,
יאַגט פון האַרץ דאָ יעדנס פרייד —
און די טרערן, שמילע טרערן,
פון דער בענקשאַפּט דער באַשייד.

אונדזער העלדין אין אַמעריקע,
אין ניו יאָרק, די שטאַט איז גרויס,
און פון יונגט די חלומות
מאַלן גליקן פאַר איר אויס.

זי אַרבעט אין שעפּער,
אַמאַל דאַרט, אַמאַל דאָ,
דאָך היט זי פון שבת
די ליכטיקע שעה...

זעט זי די שקיעה
אין לופטן געשפּרייט, —
דורך זוניקע וועגן
דער שבת ער גייט...

קומט זי אהיים,
נעמט די לייכטער אַרויס
און גלייך פאַר די אויגן
וואַקסט די אַלמע היים אויס.

אַט איז זייער שטיבל.
דער דיל באַשאַטן מיט זאַמד.
און באַלד פאַר די אויגן
דאַס היימישע לאַנד.

די היימישע הייזלעך
מיט ליכט אַנגעצונדן,
זיי קומען צולויפן
ווי רעשיקע ווינטן...

די מעשענע לייכטער
אין גאַלדערנער שיין
ברענגען ווי אַ כישוף
צוריק דעם עבר אַריין.

די היימען די אַלמע
זי דערזעט פון דער ווייט,
זיי שוועבן און לויכטן
און ברענגען בלויז פרייד.

בענטשט אַפּ די מאַכטער
די ליכט אין דער שטיל
און זאַגט אַפּ די ברכה
מיט טיפן געפיל.

די מעשענע לייכטער
מיט גילדערנער שיין,
זיי ווערן נישט אַלט גאַר.
זיי ווערן נישט, ניין.

און ווי נאָר די טאַכטער
צינדט אָן די ליכט,
דערזעט זי אין קלאַרקייט
דער מאַמעס געזיכט.

זי שמייכלט מיט ליבע
— מיין קינד, איך בין דאָ.
איך קום יעדן פֿרייטיק
אין דער ריכטיקער שעה.

איך בענטש דיך אַמעריקע

איך בענטש דיך אַמעריקע
יעדן פרימאָרגן און נאַכט.
ווען איך לייג זיך שלאָפן
און ווען מיין נשמה דערוואַכט.

געבענמשט זאַלסטו זיין
פון דרום און צפון.
פאַר דיין פרייקייט אין גייסט
און דיין גרויסקייט אין האַפן...

געבענמשט זאַלסטו זיין
מיט דינע פרעריעס און ימען.
געבענמשט זאַלסטו זיין
מיט דינע מענטשן צוזאַמען.

מיין דאָנק

אַ דאָנק דיר, גאָט, פאַר שאַרפֿן בליק,
ווייל דאָס אַליין קען הייסן גליק...

פאַר קאַנען טראָגן שטילן צער,
פאַר מוהל זיין דעם מעמפֿן נאַר.

פאַר שטילע רייד, וואָס פליסט ווי קלאַנג
און פאַר דעם ליכטיקן געדאַנק.

צו א פריינד

נישט נאר זיך אליין, מיין געטרייע,
וועסמו קיינמאל נישט ווערן גענארט.
נישט נאר זיך אליין מיין געטרייע, —
וועט דיין גורל נישט זיין אזוי הארט.

גיי אלע טאג צו די שוועריקע יאָכן...
גיי מוזיק מיט געדולד, ווי געזאָנג, —
וועט יום טוב דיר זיין אינדערוואָכן, —
און דיין נעכטן ניט טאָן וועט דיר באַנג.

דעם אַנדענק פון מיין פאָטער
קלמן ריווען געהייליקט

אינדרויסן געלעגן איז נאָכט
אין אימה-געשמאַלט.
געווען אזוי קאַלט.
געריסן דער ווינט האָט מיין מיר,
געוויינט אַלץ נאָך דיר.

און איך האָב געשלאָפן
אָן שלאָף,
געווען אזוי באַנג...
דער ווינט האָט געריסן מיין מיר,
געבראַכט דיין געזאַנג.

מיר דאוונען אלע מאָג

מיר דאוונען אלע מאָג
און ווייסן ניט דערפון.
און מאַמער ניט צו גאָט,
דאָן דאוונען מיר צו זון.
און מאַמער ניט צו זון
איז צו דער מאַמע ערד.
אין אלע תפילות אונדז
גאָט אַליין נאָר הערמ...
און קומט אַנטפלעקן זיך
אַמאָל צו אונדז אין לייד
פון אומזיכטבאַרער ווייט
אין אומזיכטבאַרן קלייד...

צו דבורה ראַטבאָרד

צו איר אָפּפּאַרן אויף אַ באַזוך קיין ארץ ישראל אין יאָר 1938
(עקספּראָמט, יולי 12, 1938)

אין לאַנד אין ליכטיקן, אין לאַנד אין הייליקן איר פּאַרט
און באַגריסן און באַטרעטן יעדן אָרט,
וואָס איז הייליק אונדז געבליבן און וועט זיין,
ווי די זון אין פרייען הימל מיט איר שייַן.

זאַלט איר דאָרט זיך קענען פרייען :
אונדזער זיג.
זאַלן שטומען דאָרט די קוילן —
סער קיין קריג...

מיר — מיר טראַגן ברודער ליבע פאַר דער וועלט.
אונדזער חלום — ליכט און אמת און ער העלמ.
קומט בשלום, פאַרט בשלום, האָט דאָרט גליק.
ברענגט פון דאָרטן אונדז גערוסן, קומט צוריק.

ת פ י ל ה

א תפילה

איך קום צו דיר, אלמעכטיקער,
מיט אַנגסטן אין געמיט —
מיך פיר אויף וועגן ריכטיקע,
פֿין אייטל מיך פֿאַרהיט.

געציילט די טעג — דעם מענטשנס טעג
פֿון זיין דאָ אויף דער ערד.
טאָ ווייז דאָ מיר דעם רעכטן וועג
צו טאָן, וואָס איז דער ווערט.

ווי זאָל איך דאָ זיך נוהג זיין,
ווען לעבנס-לוסט מיך לאַקט,
איך קום צו דיר אלמעכטיקער. —
א! הער מיין האַרץ ווי ס'קלאַגט...

איך דאַנק דיר גאָט

איך דאַנק דיר גאָט!
דו האָסט מיך וואָך געמאַכט,
ווען זון די ערד
באַשטראַלט נאָך נאַכט...

איך דאַנק דיר גאָט,
דיין השגחה פיל איך אומעטום,
איך דאַנק דיר גאָט
אין מיין תפילה, פרום!

א תפילה

ס'איז גוט מיר צו רופן דיין נאמען,
וואו נאָר איך גיי און איך קום.
דיך זוכן, געפינען, דערקאָנען
אין פלאַטער פון ווינטן, אין שטיל-שמילן ניגון.
אין אַמעם פון דופטנדיקער בלום.

ס'איז גוט מיר צו וויסן און ליידן
און זען דאָ די שקיעה און זען דעם קאַיאָר
און האַפן אויף קומענדע פריידן,
און קומענדן יום טוב אין וואָר.

ס'איז גוט מיר צו הערן געזאָנגען
אין די גאַסן פון מענטשלעכע טריט,
און האַפן : וועסט שמילן די באַנגען
אין גלויבן : דו גייסט מיט מיר מיט.

* * *

ווער עס בענקט, דער קען וויסן,
ווי עס ווערט א הארץ צעריסן.
ווי עס ווערט א הארץ צעבלומיקט,
ווי עס ווערט א מענש אנטמוטיקט
אין א פרעמדער גרויסער שטאָט.
גאָט באַווייז דעם מענש גענאָד...
ברענג אים, ברענג אים צו א ברעג
און באַלייכט אים זיינע טעג.

א תפילה

איך דאנק דיר גאט
פאר יעדן מאג —
אין גאנג, אין זון —
אין שניי, אין טוי —
אין רעגן —
אויף אלע דיינע וועגן.
וואו וועלט עס ליגט
אין העלן —
אויף אלע
דיינע שוועלן...
וואו גראָז
מיט בלומען ריידן
און זינגען פאר דיר
שירה,
טראַג איך דאָ
מיין לירע
און זינג מיט זיי
צוזאמען —

מיין גלויבן :
לויטער, פלאַמען.
מיין תפילה :
העלע זונען,
מיין הילף
ביי דיר געפונען.

מיין תפילה

מיין תפילה : א שמייכל צו קינדער,
צום זקן, וואָס וואַנדערט אין וועג.
און ווען איך דעם זקן באַגעגן
מיט א שמייכל איך גיב אים אַ פרעג :

— פון וואַנען, ר' ייד, — זאָגט, פון וואַנען?
— „פון ווייט גאָר, פון ווייט גאָר, מיין קינד.“
דערציילט ער אַ שטילער, — פאַרדאָגט
געבליבן דאָ עלנט אַצינד...

דערציילט מיר פון היים פון דער אַלמער.
דערמאָנונג זיין פנים באַשטרעלט...
פאַרגעסט ער אַ וויילע זיין עלנט
און אפשר, אַז ער איז גאָר אַלט.

מיין תפילה : מיט שמייכלען צו זאָרגן,
ווי ס'קומט צו דעם מאָרגן די שיין.
מיין תפילה — מיין לויב און מיין דאַנקען,
דיר, גאָט, פאַר דעם ליכטיקן זיין.

מיין תפילה — א שמייכל צו קינדער,
צו עלנדע קינדער פון וועלט.
מיט ליבשאַפט איך קום זיי דערציילן
דעם וואונדער, וואָס אַלץ דאָ באַהעלט...

פון דעם הימל טרוימען פאלן

פון דעם הימל טרוימען פאלן,
ווי פון זון די גאלדענע שטראלן, —
פון דעם הימל טרוימען פאלן...

קומען מענטשן טרוימען נעמען,
זוילן זיך פאר קיינעם שעמען, —
קומען מענטשן טרוימען נעמען.

„מיר דעם שענסמן, מיר דעם שענסמן!“ —
„שרייט דער גרעסטער ביז דעם קלענסמן —
„מיר דעם שענסמן, מיר דעם שענסמן.“

און דער הימל קוקט און לאכט,
פרילינג האט אין אים דערוואכט.

צו מיין זון משהן

מיין זון מיט אויגן גומע,
רעדט קלוגע טיפע רייד;
מיין זון מיט אויגן גומע —
ער איז מיין לעבנס פרייד.

מיין זון מיט אויגן גומע
איז ברייטהארציק און פיין;
מיין זון מיט אויגן גומע —
קיין בעסערער קען נישט זיין!

אין וועג

אנמקעגן קומען שמעט.
און באזען ריידן
אויף שפראכן אלערליי.
ווינטן אין דער לופטן זינגען:
מענטש, לעב אין זיי דא פריי.
און שמעט דיך גריסן.
און הימל בלויט און העלט —
און אזוי קלוג פארטראכט
קוקט פון אומעטום
די וועלט.

מיון מאמעס קופערנע פאן

ליד

דורך דעם ווייטן, טיפן אקעאן
איז אמאל אהער, מיט יארן,
געקומען צופארן
מיון מאמעס קופערנע פאן.

איך האב געקוקט
אויף איר מיט פרייד,
פונקט ווי מיון מאמע
וואלט נישט געוועזן טויט.

דעם קאלמן קופער
מיט צערטלעכקייט געגלעט
און צו דער פאן
ווי צו א מענטש גערעדט.

— אלץ איך געדענק,
וואס אין מיון היים איז געווען,
און נאך אלץ איך בענק,
וואס איך קען מער ניט זען.

מיון מאמע האט געשייערט
די פאן מיט אירע הענט,
זי האט ריין געפינקלט,
ווי גאלד געבלענדט.

אויפן קאמאד געשמאנען
מיט די לייכטער צו גלייך,
און געמאכט אונדזער שטוב
באלעבאטיש, רייך...

וויל איך וויסן,
צי טראַגסטו אין זכרון
מיין אַלטע היים —
אין מיינע קינדער יאַרן.

אַבער קען קופער דען ריידן
קען קופער דען פילן? ...
איך רייד צו דער פאָן
מיין בענקשאַפט צו שמילן.

דורך דעם ווייטן אַקעאָן,
דורך דעם ווייטן אַקעאָן,
איז אַמאָל אַהער מיט יאַרן,
געקומען צו פאַרן.
מיין מאַמעס קופערנע פאַן.

און זי האָט מיר געבראַכט
מיין היים און מיין לאַנד,
וויל מיין מאַמע האָט געהאַלטן
די פאַן מיט איר האַנט.

ניו יאָרק, 1939

האַפענונג

איבערן ים אַ וואַלקן שווימט —

זאַל ער שווימען...

איבערן ים אַ שטורעם ברומט. —

זאַל ער ברומען.

עס איז פאַר אונדז די שפראַך פון ווינט

שוין לאַנג באַקאַנט.

די זעגל-שיף, זי פירט אונד שנעל

צו הימאַטס-לאַנד.

זאַל וויינען ווינט און יאָגן שיף,

אַלץ שנעלער, שנעלער ;

אין הויכן רוים דער וואַלקן ווערט

אַלץ העלער, העלער.

קומט האַפענונג מיט זון צו אונדז,

מיר וועלן זיגן.

דער וואַלקן ווערט לויטער זונענשיין

און ווינט ווערט ניגון.

איך האָב ליב די וועלט

איך ליב די וועלט אין גאַנצער גרויס
און יעדער מענטש מיין ברודער איז.
דער בעמלער, וואָס ביים קלויסטער שמייט
און די, וואָס דאַרט אין זיידנס גייט.
איך ווייס קיין סך, איך ווייס נישט פיל,
נאָר עס שטרעכט מיין האַרץ צום גרויסן ציל,
אז גליקלעך זיין דער מענטש זאָל דאָ,
אין יעדן לאַנד, אין יעדער שעה,
אין יעדן לאַנד, ווי וועלט איז גרויס,
ווייל יעדער מענטש מיין ברודער איז.

א ליד צו מיין זון משהן

א, מיין קינד, זיי וויסן די וועלט איז שיין.
און פריילינגס-רעגן וואשט אפ דעם שניי.
און פרייד פארגעסן מאכט דעם וויי.
און קינדער שמייכלען אזוי קלוג און צארט.
און דער דארן איז פאר דער רויז ניט הארט.
אונדזער צארן שמילט דער גוט געמיט
און זינד צו מענטיש, אונדז גאט און מענטיש פארגיט.
און מוי קושט אויס דעם שטויב פון בלאט.
און עס געפינט א היים, ווער ס'איז נע-זנד.
און מענטיש מיט מענטיש אויך ברודער ווערט,
איז דאך מעגלעך גליק דא אויף דער ערד.
איז שיין, מיין קינד, די וועלט ארום,
וואו לעבן דארן בליט די צארטע בלום.

ניו יארק, מאי, 1939

ווינטער

א יוגנט ליד

אויסגעבעט עם ליגט די גאס
אין ווייכע, ווייסע שנייען,
גיי איך זיי דורך זארגלאז פריי
און קאן זיך ווידער פרייען.

ווייסע שנייען — אלטע היים
פעלדער רואיק ליגן.
א ווינט א קאלטער איבער זיי
טרעגט זיך מיט א ניגון.

ליגט דאס שמעטעלע אין שניי
פראסט האלט אלץ אין מאָלן
בלומען אויף די פענצטער בלוי,
ווייסער שניי אין מאָלן.

קומט צו מיר א ווייטעם בילד,
וואָס איז לאַנג פאַרגאַנגען:
די אלטע היים אין ווייטן לאַנד
מיט יוגנט-פרייד געזאַנגען.

איך גיי אין אין נאַכט אין שניי אַרום —
יוגנט אין די גלידער —
שניי און קאַלטער שטורעמווינט
זינגען פּרילינגס לידער.

עס שפילט דער ווינט מיט מיינע האַר,
האַט שניי אין זיי פאַרשפּונען,
אין די אויגן פינקלען קלאַר, —
יוגנט העלע זונען.

זאגט מיין ליבסטער, רעדט צו מיר —
רייד ווי ליבע-לידער, —
און דער ווייסער שמורעמווינג
פליט און יאגט אונדז איבער.

ווייסע וועגן ליגן ברייט,
פעלדער רואיק שלאפן.
און די ליבע טרוימען שפינגט,
הייסט אויף גליק מיר האפן.

דער איינזאמער פויגל

געהייליקט דעם גאמען פון
סטערע וואלדראבינאוויטש

אן איינזאמער, איינזאמער פויגל
אויף אן אייזערנעם שמאנג.
ארום איז דער ווינטער דער קאלטער..
וואו נעמט ער געזאנג? ...

פארווייטע די וועגן, די שמעגן,
דער הימל ווי בליי.
דער פויגל האט אייביק געזאנגען,
ווייל אייביק דער פויגל איז פריי...

אן איינזאמער, איינזאמער פויגל
אויף אן אייזערנעם שמאנג. —
ארום איז דער ווינטער דער קאלטער,
דאך הילכט אלץ דעם פויגלס געזאנג.

פענעלאַפעס וואַרטן

(באלאָדע *)

פענעלאַפעס וואַרטן אַלץ: אַדיסעי וועט קומען,
און וועט ברענגען ליבע און וועט ברענגען גליק.
און די יאַרן לויפן, נעמען מיט די יוגנט,
און פאַרטונקלען מערער פענעלאַפעס בליק...

דאָך געפינען אַלץ זיך נאָך אויף איר בעלנים,
פיל חתנים בעטן פענעלאַפעס האַנט.
נאָר זי, זי הייסט זיי וואַרטן, זי דאַרף איר קלייד אויסשפינען,
אַ געטרייע וויל זי אים בלייבן אין דעם ווייטן לאַנד.

טרעפט אַמאָל, עס קומט צו איר אַ שווערער רעיון:
אפשר האָט איר ליבסטער דאַרטן זי גענאַרט?
דעמאָלט וויינט זי בימער מיט הייסע, הייסע טרערן,
אויף איר שווערן גורל, וואָס אַזוי איז האַרט.

זיינען דאָך נישט גלייכע די טעג פון האַרבסט און ווינטער,
און די טעג פון זומער מיט די בלויע נעכט.
קומען און זיי ברענגען זינדיקע מחשבות,
ליבסטן צו פאַרראַטן קען דאָן ווערן רעכט...

אַבער פענעלאַפעס יאַנט אַט די מחשבות,
אַ טרייע וויל זי בלייבן דעם, וואָס איז איר ליב.
וועט זי זיצן שפינען, ביז אַדיסעי וועט קומען,
אַ געטרייע זאָל זי בלייבן וואַרטן אין זיין שטוב...

קומען די חתנים, קומען בעטן, ריידן:
— פענעלאַפעס, וואַרטן וויפל איז דער שיעור?
ס'האַט דיין פרוינד אַוואַדאי דיך שוין לאַנג פאַרגעסן,
און וועט קיינמאָל קומען אין דיין לאַנד צו דיר.

(* לויט האַמערס אַדיסעיע.)

לויפן, לויפן יארן, שלעפן מיט די יוגנט,
ווערן שוין באזילבערט פענעלאפעס האַר.
וויפיל וועסטו ווארטן, פענעלאפע ליבע?
אפשר האָט פאָרגעסן אַדיסעי דיך גאָר.

קומען טעג אין זומער, קומען טעג אין ווינטער,
שווערער דריקט די בענקשאפט, ווען דער קאַרשבויס בלייבט.
פענעלאפעס בענקשאפט איז איר שווער צו טראָגן...
און עס דריקט דאָס קלערן: קומט ער, קומט ער ניט?

ווידער לויפן יארן, ווידער לויפן יארן,
האַט די צייט די גרויע קיין געדולד דען ניט?
אַבער פענעלאפע האָט געקענט לאַנג וואַרטן,
וועט זי איצט זיך פרייען, ווען ס'קלינגען ליבסטנס טרייט.

עפנט מיר און טויער,
דינער לופט אַנטקעגן.
שלאַגט אין די צימבאַלן:
אַדיסעי איז דאָ!
זאַלן פויקן שאַלן
גלייך מיט די צימבאַלן,
ווייל עס איז געקומען
די גענאַרמע שעה...

פענעלאפע ליבע! לויף דיין מאַן אַנטקעגן.
דיינע האַר אין זילבער נישט שעם זיך ווייזן, ניין.
דאָס פינקלען זילבער טרערן, וואָס דו האָסט פאָרגאַסן,
דאָס ליגט אויף זיי פאָרגליווערט
פון בענקשאפט דיין געוויין.

ווילנע, יוני, 1929

*

**

איך האָב ליב, ווען עס שמייכלען די גאַסן
מיט ליכטיקן פּרילינג באַהעלט,
און פּויגל זיי קומען אין מאַסן
דערפּרייען, באַזינגען די וועלט...

איך האָב ליב, ווען דער שנייאיקער מאַנטל
פון ווינטער צעריסן ער ווערט,
און זוניקע שטרעלן עס וועקן
פון שלאָף די פּאַרשלאָפענע ערד.

וואַכן אויף באַפּרייטע די פעלדער,
קושן זיך די צווייגן פון בוים.
קען איך די פּרייד דאַן געפינען
און עס לעבט אויף פון יונגט דער פּרוים.

חנקע

(אין פאלקס-טאָן)

חנקע איז געווען אַ מיידל
מיט אַ גרויס פאַרנעם.
פאַר אַ קלוגע און אַ שיינע
האַט זי געהאַט אַ שם.

איז אַ בחור אָנגעקומען
פון דער ווייטער וועלט.
חנקען פאַר אַ ווייב גענומען
אָן אַ גראַשן געלט...

מיידלעך זיינען איר מקנא,
ס'איז דאָך נישט קיין שפּאַס —
אַלע ווייסן, אַז קיין חתן
וואַלגערט זיך אין גאַס...

און דער חתן, איר מעגט מיר גלויבן,
האַט שטאַרק חנקען האַלט.
און פון אַלע גליקן גליקט איר —
ער איז נישט קיין יאַלד!

חנקע האַט דעם סוד פאַרשמאַנען,
זי איז נישט קיין נאַר,
וואָס איר מאַן איז גאַר אַ שניידער
האַט זי ווייניק צער...

שערן מאַנצן אויף די מישן,
די מאַשינע זינגט.

און דער מאַן — דער יונגער שניידער,
חנקע פריילעך ווינקט:

חנקע-לעבן ביסט אַ העלדין,
אוי האַב איך דיך האַלט,
וואָס דו האַסט מיך אויסגעקליבן
און טאַקע נישט דעם יאַלד.

אלע

אלע זיינען שלעכט
אלע זיינען מיד,
כלייב דו גוט און צארט
דו שמילע, צארטע ליד.
זינג אויס זייער צער
פארוואס זיי זיינען שלעכט
זיי ארבעטן אן גליק
דורך לאנגע מעג און נעכט.

דאָס לעבן איז אַ שלאַכט־פעלד

דאָס לעבן איז אַ שלאַכט־פעלד —
דו נעם געווער וואָס מער
און לאַז אין זעל פאַרזינקען
די שטילע, שטילע טרער.

דאָס לעבן איז אַן אכזר,
דו זיי נאָר שטאַלץ און גיי,
און לאַז אין זעל פאַרזינקען
דיין טיפן, טיפן וויי.

דאָס לעבן איז אַ תליון,
ער וועט באַזיגן דיך,
נאָר קעמף, ניט לאַז באַזיגן
די שיינקייט פון דיין „איך“.

איך בין שיכור פון דעם פּרילינג

איך בין שיכור פון דעם פּרילינג —
איצטער, ווי צו אַכטצן יאָר.
זאָל דאָס פעלן
גאָר אַ האָר.

דערזעלבער ווינט,
ער גלעט מיין האַנט,
געפונען מיך
אין ווייטסטן לאַנד.

איך גיי אין עלנטקייט
אַליין,
פּרילינגס ווינט —
ער קומט צו גיין...

און דער מאַמעס
רייד געבראַכט.
ווי אַמאָל
איר שטים איז צאַרט.

און איר שמייכל
אַזוי העל,
כ'דערזע זי
שטיין אויפן שוועל.

אויפן שוועל
פון אונדזער הויז —
פּרילינגס צויבער
אַזוי גרויס.

**

זוניקע רעגנס!
גאלדענע קיימן
פאלן אויף פעלדער,
פאלן אויף ביימן
אין גילדענער פראכט.

זוניקע רעגנס!
שטראלע רעגנבויען,
איבערן הימל
ליגט אויסגעצויגן
גילדערנער בריק.

זוניקע רעגנס!
זוניקער דרויסן,
זוניקע רעגנס, —
גאט איז נאָר אויסן
ווייזן זיין פראכט.

די עכאָ

(נאָך אלעקסאנדער פּושקין)

צי ברומט דער בער
אין ווילדן וואַלד,
צי האָרן שאַלט,
— צי דונער קנאַלט,
— האַסמו דערטערט,
אָן אַפרוף קלאַנג
געבאָרן ווערט:
דו הילכסט באַלד אַפּ
דעם דונערס קנאַלן,
דעם שטורעם
און פון ים די וואַלן,

אין דאַרף דעם פאַסטעכס
פייפל שאַלן.
אויף אַלץ דיין ענטפער קומט
פאַר דיר אָן ענטפער:
וואו?
אזוי, פאַעט,
ביסטו...

פול מיט גומסקייט איז די וועלט

פול מיט גומסקייט
איז די וועלט,
איך זע דעם קוואל פון גומס,
איך הער ער שמראמט און קוועלט,
אין שטילקייט פון מיין הארץ,
אין ברייטקייט פון דער וועלט,
די גומסקייט פון דער וועלט —
ווי זון זי העלט...

פרימאָרגן שירה

דער פרימאָרגן איז געוועזן לויטער זון און שייך.
און פּרילינג איז געווען און גאַטס ברכה האָט געשוועכט
אויף דער ערד...
דער ווינט מיט ליבשאַפט האָט געקושט די בלום.
שירה האָט יעדעס האַרץ געוונגען פּרום...
דאָס האַרץ פון טייך
מיט מענטש און פויגל
און גראָזן גלייך...
איז אזוי געווען מיר גוט
מיין האַרץ מיט ליבשאַפט
צו פאַרוועבן
און דאָס שלעכטס —
כ'האַב אַלעמען געקענט פאַרגעבן...
דורך שיינקייט פון דער וועלט אַרום
איז מיין האַרץ געוואָרן גוט און פּרום.

13 מאי, 1946

* * *

דער פרימאָרגן
האַט מיט אומעט
מיך באַגעגנט,
און זאָרג האַט
מיך געהיט,
שוין ביי מיין טיר.

און ווייט
בין איך געווען פון דיר —
אין מיין פאַרמאָג געהאַט
די טרערן.
און די האַפענונג איז ווייט אַנטרוּנען
נאָר מיט ליבע
צו דיר, מיין קינד
האַב איך די האַפענונג
צוריק געפונען
און העל געמאַכט מיין טאָג
דורך דעם טרוים פון דיר.

א, ווי ליכטיק איז דער טאג

א, ווי ליכטיק איז דער טאג.
עס קלינגען מענטשנס מרים,
גיי איך אויך אריין אין כאר,
זינג מיט זיי מיין ליד...

אין די ווייטקייטן פון רוים
אן עראפלאן עם פליט,
זיין וועג אין רוים עם ציט זיך ווייט
און ער מוטיקט מיין געמיט.

אלע ווייטקייטן באזיגט,
אומעטום דער מענטש,
א. ווי ליכטיק דער ארום
און די צייט איך בענטש.

דער מאמעס צער

וואס ריידן די מאמעס
אין אייביקער שרעק,
ווען זייערע זין
זיינען אין מלחמה אוועק.

די קינדערשע בעטן
זיי שטייער פארבעט,
פון אלע ווינקלען פון הויז
די בענקשאפט אליץ רעדט...

נישטאָ אזא וואָרט
זאל לינדערן וויי.
די בעטן, די מיטן
בענקען נאָך זיי.

די אַנטפּלעקונג

אַ געטלעכע ליכט
האַט מיין נשמה באַהעלט,
האַב איך דערזען
די גרויסקייט פון מענטש און פון וועלט.
אַ געטלעכע ליכט
האַט מיין נשמה באַהעלט...

„זיי גוט, זיי גוט, פאַרגיב,“ —
האַב איך ווערמער דערהערט. —
„האַב ליב, האַב ליב אַלץ אַרום,
יעדעס גרעזל אויף ערד.
אַלץ האַט אַ ציל און אַלץ האַט אַ זין.
דו זוך און געפֿין.“

און דער מאַג, וואָס איז
אין געפֿלען באַדעקט,
אַ זוניקע ליכט
פון אים ווערט אַנטפֿלעקט.
גיי זוך און פאַרשטיי,
די פרייד גאַר די גרעסטע
ווערט געבוירן דורך וויי.
גיי זוך און פאַרשטיי.

אין אַ מאַג אַזאַ

פליט אַ מאַג אַ גאַלדענער,
פליט דורך אלע וועגן,
וויל קיין זאך נישט וויסן,
וויל קיין זאך נישט פרעגן.

— הער! דאַרט קנאַלן שאַסן.
מענטשן טויט געפאַלן!
דער מאַג ער וויל נישט וויסן,
פליט און שיט מיט שמראַלן.

די פארגעבונג

די פארגעבונג — א טויב א וויסע,
איז צוגעפלויגן צו מיין טיר,
האב איך אליץ פארגעסן
און פארגעבן דיר.

א ליכט א העלע
האט זיך ארום צעשפרייט
און אין הארץ
געקומען איז די פרייד.

יעדער טאג

יעדער טאג קומט אן אין ליכטיקן באגינען
מיט גענאד.
אין דארף, אין פעלד, אויף ימען
און אין שטאט.

דער מענטש פון הלום
האט אויפגעוואכט צוריק.
וועבט האפענונג אין בליק —
פון וועלט ארום.
א פויגל זינגט
א ליד אויס פרום.

דער בוים און רויז
זיי באדן זיך אויס
אין שוים
פון פרימארגן ליכט

און גיבן צוריק דעם זילבער-טוי
פון נאכט.
אלץ ווי ניי געבוירן
צום העלן טאג דערוואכט.

עס טראגט זיך אום געזאנג
פון דער שענסמער סימפאני
פון לעבנס-טאג
אין מי.

קינדער-ליד

ווינטער, ווינטער, זיי געגריסט,
כאָטש דו מאַכסט דאָס פעלד אונדז וויסט,

נאָר דעקסט אים באַלד אין שנייען איין
אַז עס זאָל אים קאַלט נישט זיין.

שפּרייטסט דיין ווייסן מאַנטל אױס,
אַלץ נעמסטו אַרײַן אין שױס,

אַלע פעלדער, אַלע וועגן,
מוסט בײַ קײנעם גאַרניט פּרעגן.

קינדער וואַרטן אױף דיר גערן,
מיט שליטלעך קומען דײַך באַערן...

זײער פּרײד עס האָט קײן ברעג
אין די ווינטערדיקע טעג.

דאָס ליד פון אַרעמאַן

און אזוי וועל איך בעטן אָן אויפהער,
בעטן ביי דיר דיין גענאָד.
דו וועסט אוודאי דערהערן,
מיין שפייזער, מיין הימער, מיין גאַם...

נישט לאָזן דערפרייען דעם שונא,
נישט לאָזן אונדז פאַלן אין נויט,
דיין הילף קאָן דאָך קומען אין איין כערף עין
און מיר זאָלן ווערן דערפרייט.

בין איך זיך גאַרניט מיאש
און האָף אויף דיין הילף און גענאָד ;
איך ווייס דאָך דו וועסט נישט פאַרלאָזן,
וועסט אונדז העלפן מיט שנעלקייט, מיין גאַם...

אין קיינעמס לאַנד

I

ווי די פייגל זינגען שירה
דיר צו גאט א דאנק,
פול געזאנג עם איז מיין לירע
אין דעם וואַנדער-גאנג.

כ'זע אויף וועגן מיין פאלק עם וואַנדערט
אין דעם קיינעמס לאַנד,
בעט איך, ווייז זיי דארטן וואַנדער,
באשיץ זיי מיט דיין האַנט!

האַסט נסים תמיד אונדז באַוויזן,
אונדז מיט מן געשפייזט,
העלף אין קיינעמס לאַנד דעם וואַנדערער,
ווען אַן אַ דאָך ער שפּרייזט...

אויף די וועגן דער שונא לויערט,
וואָס האָט פאַרגעסן גאָט...
וועסט דיין פאלק דאָך ניט פאַרלאָזן,
ווייז אים דיין גענאָד.

וועט קיינעמס לאַנד אונדז זיין אַ גאַרטן,
מיט וואַרעמקייט און שוין,
און מיינע ברידער געפינען אַפּרו
און האָבן וואו צו גיין.

עפענען זיך ברייט די טירן,
מידער וואַנדערער, קום!
אַז דיין השגחה וועט אונדז פירן,
קיינער קומט ניט אום...

אויף אלע וועגן א ליכט א העלע,
ווען עס פירט דיין האנט,
ברענג דיין הילף, דיין הילף, דיין שנעלע,
דעם וואַנדערער אין קיינעמס לאַנד...

ווי די פייגל זינגען שירה,
דיר צו גאט, מיין דאָנק!
פול געזאָנג עס איז מיין לירע
אין דעם וואַנדער-גאַנג....

II

ס'איז שפעט די שעה.
און קלאַנגען פון דער וועלט זיי קומען אָן צו מיר,
קלאַנגען פון דער וועלט פון קיינעמס לאַנד.
איך זע פון ווייט געשפּרייט נאָך הילף א בלייכע האַנט..
א שטימע רעדט און בעט!
א, העלפט, א העלפט ביז ס'איז ניט שפעט...
די שטימע רעדט,
צעפּליסערט שמיל זיך אין געוויין.
א, זאָג, וואו זאלן מיר פון דאַנען גיין?
ס'איז שפעט די שעה...
און ס'זוויינט דער ווינט אין לופט.
— ניין! ס'איז ניט דער ווינט —
די שטימע פון מיין פאַלק נאָך הילף עס רופט...
פון קיינעמס לאַנד
דורך ים געשפּרייט, איך זע די בלייכע האַנט...

דער גייער

ווי אויף דער דלאַניע
ליגט די וועלט
פון זון באהעלט,
פון ווינטן אַנגעזונגען —
איך גיי.

און וועל איך עפענען אַ מיר
וועט קומען עמעצער
אַנטקעגן גלייך צו מיר —
איך גיי...

ווי אויף דער דלאַניע
ליגט די וועלט
פון זון באהעלט...

אין וועג מיטן „באָס“

פעלדער, וועלדער, באַרג און הימל —
און מיר פליען ווי אויף פליגל, —
רוים.

אויסגעשפרייטע שפיגלען-וועגן,
מעג עס גיין אַ שניי, אַ רעגן —
גלאַט.

זינגט דער „באָס“ אַ פריילעך ניגון:
„מענטש, דו וועסט דאָ אַלץ באַזיגן —
לעב!

אַלץ איז וואונדער

צום אַנדענק דעם וואַרשעווער אָנפֿיסקן שיד-פּוצער

אַלץ איז וואונדער, —
איך זאָג דיר, כ'לעבן,
אַלץ איז וואונדער אומעטום
דאָ אין יעדער שעה פון לעבן
וואו מיר גייען נאָר אַרום...

דו האָסט געזען די עראָפּלאַנען
וואָס זיי פליען אין דער לופט ;
פליען זיכער, ווי די באַנען,
זייער זיכערקייט אונדז רופט...

האַסט געזען דעם מענטש דאָ קריכן
אויף דער ערד, ער האָט קיין פֿיס,
זיינע אויגן ריידן, שמייכלען —
אים איז אויך דאָס לעבן זיס...

ער טראַגט אַ זעקל אויף די אַקסלען —
זיין געצייג צו פּוצן שיד,
און זיינע אויגן ריידן, בעטן —
כ'ליב דאָס לעבן כאַטש איך קריך...

אַלץ איז וואונדער
איך זאָג דיר, כ'לעבן,
אַלץ איז וואונדער אומעטום,
דאָ אין יעדער שעה פון לעבן,
וואו מיר גייען נאָר אַרום.

עס איז אזוי גאָר וואונדערלעך

עס איז גאָר וואונדערלעך,
וואָס מענטש מיט מענטש פאַרבינדט,
די ליבע, אַ, די הערלעכסטע,
ווי מאַמע מיט איר קינד...

עס איז אזוי גאָר וואונדערלעך
צו זען די זון, וואָס העלט —
צו קעמפן און צו גלויבן פעסט
אַז דאָס שלעכטס זיך פעלט.

און שלום זיין וועט אויף דער ערד,
אַ ווייסע שטילע טויב.
און גליק פאַר אלע זיין וועט דאָ,
אין דעם, מיין קינד, איך גלויב...

הבל הבלים

הבל הבלים... ס'פאלן די בלעמער,
פארצווייפלט דער וואלד.
הבל הבלים.. פארוועלקט איז דער זומער,
דער ווינטער קומט באלד.

הבל הבלים... ס'לויפן די יארן,
פארלאקט פון דער צייט.
הבל הבלים... די עלטער איז נאענט,
דער וועג צו דעם גליק אזוי ווייט.

הבל הבלים!...

טיפע נאכט

ס'איז טיפע נאכט.
דער רוים איז אויסגעזויט מיט שמערן.
און די לבנה אין דער מיט.
און די נאכט זי זאמלט אלע קלאנגען
און זי היט.

אט גייט א שיף אוועק.
און ברומט אין אפשייד מיט געוויין.
ווער קען די בענקשאפט
פון דער נאכט פארשטיין.
ס'איז טרויער פון באשאפן
און טרויער פון פארגיין.

ווער קען די טיפקייט
פון דער נאכט פארשטיין.
די גילדערנע שמערן,
דער קראנץ פון אין-סוף,
פון אייביקייט אן ענד.
די הארמאני
אין אלץ איז אנגעווענדט.
א קלאנג זיך ציט
און קיינמאל זיך פארלירט.
גאט איז פארען
אין טיפסטער נאכט,
אין שווייגן פון ארום
האסטו זיין זיין געשפירט,
גאט איז פארען!

• • •

די מאַפּאַלן ווייסע,
ווי צנועות זיי שטייען.
געקומען דער ווינטער
מיט פראַסט און מיט שנייען.
זיי זיינען מיט ווינטער
געוואָרן שוין שלום
און האַבן פון פּרילינג
באהאַלטן דעם חלום,
פון פּרילינג און זון.
כ׳וועל אויך אזוי מאַן.

זומער-ליד

א שמעטערלינג א פארביקער
צום רויזן-קוסט געפלויגן
און זינגענדיק און גליקלעך גאר
דעם בלומען-זאפט געזויגן.

דער הימל ווי א בלויער ים
פון אויבן איז געהאנגען,
און וואַלקנדלעך ווי שעפסעלעך
אין אים זיינען געגאנגען...

און בינעלעך און פייגעלעך
און קינדערלעך און בלומען,
זיי פרייען זיך, זיי פרייען זיך,
וואָס זומער איז געקומען.

און גריקע בליט און פלאַקס איז בלוי
און העכער ווערט דאָס קאַרן, —
די זומער וועלט, די שיינע וועלט,
געקומען איז צופאַרן.

בענקשאפט

ליד

וואָס בענקט מען אזוי נאָך דער היימישער ערד?
אפילו ווען דאָ איז דיין גליק דיר באַשערט.
וואָס בענקט מען אזוי נאָך דער היימישער ערד?...

וואָס בענקט מען אזוי נאָך דער יוגנט, וואָס נארט,
און נאָך דער ליבע, וואָס האַרץ האָט באַצערט?
וואָס בענקט מען אזוי נאָך דער יוגנט, וואָס נארט?...

וואָס בענקט מען אזוי נאָך דעם מאַג, וואָס פאַרגייט,
מ'האַפט דאָך: דער צווייטער וועט ברענגען די פרייד.
וואָס בענקט מען אזוי נאָך דעם מאַג, וואָס פאַרגייט?

די בענקשאַפט אַ פידל, זי הענגט איבער וועלט.
די טענער די שענסטע אין אים אָנגעשטעלט.
די בענקשאַפט אַ פידל און הענגט איבער וועלט...

די מתנה

ליד

פון מיין מאַמן כ'האַב געירשנמ
ליכטיקן במחון,
און דאָס שווערע, האַרטע לעבן
האַט אים ניט צעבראַכן...

און מיין מאַמע מיר האַט געגעבן
איר זונענדיקן שמייכל,
מיך דערצויגן און געלערנט
דאָס שלעכטע צו זיין מוחל...

איז מיין מאַג מיט פרייד פאַרשפונען
אויף דעם לעבנס וועגן,
מעג איך גיין דורך ליכט און זונען
און דורך קעלט און רעגן...

אלע מאַג

אלע מאַג די זעלבע זאך ;
דער בלויער רויים
איז יעדנס דאך.
עס שפילט די פלייט
סיי מאַג, סיי נאַכט.
דער גייער גייט
די שטאַט אַ ים
אין רויש געיעג.
מאך יום-טובדיק
דיין לעבנס וועג.

אין מיינע לידער

אין מיינע לידער — מײן פּאָלקס געזאַנג.
פון מײן פּאָלק דער צער און חלום —
פון מײן פּאָלק דער טרוים פון שלום...
פון ליבע פאַר דער גאַרער וועלט,
וואָס העלער ווי די זון זי העלט.
אין מיינע לידער — מײן פּאָלקס געזאַנג.
דער ניגון פון דעם גרינעם מאָל פון ניל,
פון מדבר, בבל און פון ירדן.
און דער מוטיקער גלות-גאַנג
פון דודס פידל דער ניגון און געקלאַנג,
אין מיינע לידער... מײן פּאָלקס געזאַנג.

פושקינס דוער

אט וויקלט זיך די צייט
און קומט אן אויף צוריק.
איך זע א גרוי פארנאכט,
איך זע זיין באנגן בליק.
צו וואס דער אומזין דא?
צו וואס דער גאנצער שמרייט.
און די שונאים אויך
וואס שטייען ביי דער זייט.
מען קלאפט דעם באדן צו
דער שניי זאל ווערן גלאט.
און דאס הארץ פון פריינד —
עס פלאצערט ווי א בלאט.
און דער דיכטער זעט געשמאלטן,
וואס בעטן זיך : באזינג, באשרייב,
דאך שפירט ער שוין דעם טויט דעם קאלטן —
דעם פיינד — רכילות אויף זיין ווייב.

אזוי פיל זאכן ניט דערשריבן....
עס וויינט דער ווינט אין וועלדל דא.
ווער האט עס דיך אהער געטריבן
אין גרוי פארנאכט, אין שפעטער שעה?

די סעקונדאנטן ווארטן, קוקן.
דו ביסט אומגעדולדיק בלויז,
דו פילסט פון טויט די קאלטע בליקן
פון ווייסן שניי דעם קאלטן שוים...

אין שווייגן ביסטו טיף פארזונקען.
צו וואס די רייד — ווען ס'איז אלץ פארביי!
דו האסט דעם כוס פון צער געטרונקען,
פארביסן מיט א קויל פון בליי...

דיין בלומ, וואס איז פון הארץ גערונען,
איז אבער ניט פארגליווערט שמום ;
עס לייכטן דינע לידער-זונען,
עס קלינגט דיין נאמען אומעמום.

דיין נאמען רעדט צו אלע פעלקער,
דיין דענקמאל-וועג פאר אלע פריי.
און יעדער דור באוויינט דיין שיקזאל
מיט טרערן ווי צעגליטער בליי.

אין מיין היים

אין מיין היים האָט מען אוודאי
אָפגעשניטן שוין דעם קאַרן
און דער גאַלדענער האַכער
איז שוין צייטיק אויך געוואָרן.

און די גרינקייט פון קארטאָפּל
איז אוודאי אָפגעפּאַלן,
אויסגעקושט און אויסגעצייטיקט
פון די העלע זונען-שטראַלן...

און אין גאַרטן קרויט און בעבלעך —
אַלץ איז צייטיק צו געניסן;
דערזע איך זיי דאָ, ווייט פאַר ימען,
ווי זיי קומען מיר געריסן.

און די טעג אין האַרבסט פאַרוויקלט
און דורכגעוועכט מיט גאַלדענעם קומער
טרייסטן שמילע, קלוג-פאַרטראַכטע,
וואָס עס גייט אַוועק דער זומער.

א געזאנג צו ווילנע

ס'איז גוט אזוי, וואס דער געדאנק —
ער דארף קיין שיפן און קיין באנען.
און פליט און פליט אן אויפהער
אלץ פון דאנען.

צו דיר, א, ווילנע, אלמע, יונגע,
אייביק-יונגע, נייע,
צו דיר, א, ווילנע, —
שטאט און היימלאט, דו, געטרייע...

אויף דייע לאוועס
פון האלץ און פון שמיון,
ווי רואיק, געמיטלעך
אויף זיי געווען איז צו גיין.

דורך היימישע גאסן
עס שפאנט מיין געדאנק.
שמילער, א, שמילער...
נישט אייל זיך אין גאנג.

פאהוליאנקע און ווילנער, —
און באַלד גרינער בריק;
געדאנק מיין געטרייער,
נישט אייל שנעל צוריק.

זעסט, לוקישקער מאַרק —
ער איז מיט כל טוב פארשמעלט.
און אלץ אזוי ביליק,
ס'איז טייער בלויז געלט.

קענסט אלצדינג דא קויפן.
קארטאפל און קעז.
אפילו וואַזאַנעס
און דופטיקן בעז.

א, מיין געדאנק,
ברענגסט מיר געזאגט
מאך דויערן לענגער
דורך ווילנע מיין גאנג!

אט, זעסט, איז דער האלץ-מארק -
אלץ ליב און באקאנט.
וואס מאכט איר, געטרייע?
ווי גייט עס אין לאנד?

די ווייבער פון האלץ-מארק
באקלאגן זיך ניט.
פאר אלץ דאנקט מען גאט
אין שמילן געמיט.

א וועגעלע האלץ
האט א פויער געבראכט.
באקוקן די קונים
זיין סחורה פארטראכט.

דער פויער פונעם האלץ
איז א יחסן ביי זיך.
פארקויפן זיין סחורה
ער וויל גאר נישט גיך.

אין ווילנע געשלעפט זיך
פאר צענדליקער מיילן.
צו וואס זאל ער איצטער
זיך יאגן און איילן...

דאס געלט דארף ער נויטיק
דעם שטייער באצאלן,
אן אכטעלע קארן
אין מיל פירן מאלן.

זע איך דעם פויער
מיט זארג אין געמיט. —
און לאז זיך גיין ווייטער
נישט מיט אייליקע טריט.

גאס-אויס און גאס-איין,
גאס-איין און גאס-אויס.
און אט איז דער שולחויף
און דעם גאונס קלויז.

דבורה-אסתרס שול
איז אין דער יידישער גאס...
איך באגעגן דא קינדער
פארצערטע און בלאס...

און אט איז דער דורכהויף...
אלטע קליידער און אייזן...
אנטיקן פון אלטווארג
מ'מוט דא באווייזן...

א גומענער קראגן,
א צעריסענער הוט...
ס'איז אלץ דא א סחורה,
אלץ איז דא גוט...

און אט האב איך געטראפן
מיין שוסטער, ווי ליב
שעהען לאנג פארברענגען
איך פלעג אין זיין שטיב.

ס'איז מיר ליב געווען הערן
זיינע קלוגע רייד, —
אויף די שווערסטע פראגן
זיין פשוטן באשייד.

און אַט די אַלע וועמען כ'ליב
קומען מיר אַנטקעגן...
אַה, געטרייע, זאַגט, ווי לעבט איר? —
ווייל איך יעדן פרעגן...

אַלע, אַלע, ברודער, שוועסטער,
זע איך ווי זיי גייען
און מיין בענקשאַפט ווערט אַנטשוויגן
און כ'קען זיך ווידער פרייען...

* * *

און אַט בין איך געקומען
צו סטראַשון ביבליאָטעק.
אַה, ווילנע געטרייע,
איך בין פון דיר נישט אַוועק...

אַ, שנעלער מיין געדאַנק,
שפּאַן איבער ווילנע ווידער
און ווי אַ גרום פון ווייטן
דערטראַג איר מיינע לידער.

פשוטע און האַרציקע,
ווי גרוסן צו אַ מאַמען —
שיקן מיר דיר, ווילנע,
דורך די ווייטע ימען.

אין ליד פאַרוועבט איז ליבע,
זי ווערט דאָ נישט אַנטשוויגן —
אַזוי ווי אין יעדן האַרצן
בלייבט זינגען דער מאַמעס ניגון.

ניו יאָרק, 1936

דער דיכטער

אליין איז דער דיכטער געגאנגען,
אלע טירן זיינען געוועזן פארשלאסן.
האט ער אין זיינע לידער געזאנגען
דערציילט, אז ער האט קיין פרייד ניט גענאסן...

האבן זיך לאנגע וועגן געצויגן
דורך פרילינג און ווינטער אין זומער,
און ער האט אין זיינע געזאנגען
פארוועכט פון זיין לעבן דעם קומער...

און אלט איז דער דיכטער געווארן,
דער טראט אביסעלע מידער,
דאך אלץ אין וואנדערוועג געגאנגען
באגלייט פון נויט און לידער.

און פלוצלינג ווי די טייכן אין פרילינג
האבן גענומען צו אים שטראמען די מאסן,
דאנקען דעם דיכטער פאר זיינע לידער,
דעם שמילן טרוימער דעם בלאסן...

האט דער דיכטער פארוואונדערט געשמייכלט :
פארוואס, פאר ווען דאס דאנקען? ...
ער האט, ווי זון אירע שטראלן,
געשענקט זיין ליד און געדאנקען...

ניו יארק, 14 מערץ, 1948

דעם דיכטערס ליבע

זיי האָבן אַ ליבע געפירט,
געדויערט עס האָט גאָר נישט לאַנג.
דערנאָך איז געקומען דער צער,
דערנאָך איז געוועזן גאָר באַנג.

ער איז אַ דיכטער געווען,
די ליבע אין לידער פאַרוועבט,
געבליבן די ליבע איז גאַנץ,
געבליבן אין ליד און זי לעבט...

צום דיכטער

די וועלט איז פול מיט וואונדער,
מיט מעשות און לעגענדעס,
באזינג עם און באשרייב עם
אין פראזע און אין גראמען,
ניט שמעל געדאנק קיין צאמען.
און לאז דעם אמת ריידן —
וועסט סודות פיל באשיידן.
וועט קומען גרויס און קליין
און געבן דיר דיין לויין.

איך האָב געזאָגט צו מיין ליד

איך האָב געזאָגט צו מיין ליד :
דעם הימל דערלאַנג —
און אויף דער ערד איז מיין טראַט
אויך פול מיט געזאָנג.

איך האָב געזאָגט צו מיין האַרץ :
אַלץ באַגרייף און באַנעם.
און מיט פאַרזכטונג אין גדלות
דאָ קיינעם נישט פאַרשעם...

איך האָב געזאָגט צו מיין ליד :
זיי שטיל און זיי צארט,
אַזוי ווי די גראַז,
ווען עס גרינט און עס דארט.

איך האָב געזאָגט צו מיין ליד :
דעם הימל דערלאַנג —
און אויף דער ערד איז מיין טראַט
אויך פול מיט געזאָנג.

ניו יאָרק, 20 אויג, 1954

* * *

און נאך א ליד,
און נאך א ליד.
ס'איז טיפע נאכט,
איך פיל ניט מיד.
דער הימל ווייט
און שווארץ און טיף,
מיין ליד אין קלאנג
אין ווארט איך שטיף.
אט ווי די כוואליעס
פון דער לופט,
די שטילע נאכט
די ווערטער רופט.
זיי שמעלן זיך
אין לידער אויס
און שווימען ווייט,
ווי וועלט איז גרויס.
די נאכט איז טיף,
די וועלט אן צאם
דאס ליד, עס פליסט
און זוכט קיין גראס.
די נאכט איז פול
מיט הארמאני —
און קלאנג נאך קלאנג
עס קומט אן מי.
ווערט דיכטער שטאלץ,
ווערט דיכטער דרייסט
און ער באגרייפט
דעם וועלטאלס גייסט.
און קלאנג נאך קלאנג
פון ווייטן רוים

דעם דיכטערס האַרץ
ווערט העלער טרוים...

ניו יאָרק, 12 סעפט. 1954

ס'האַט געזאָגט מיין האַרץ:
„קיינ גליק ניט זוך!“
ס'האַט געלערנט מיך:
פאַר שמערץ ניט פּלונדן.“
ס'האַט געלערנט מיך
צו שמייכלען ווייך,
באַטראַכטן אַלץ
נאַר פון דער הייך.

די געשמדמע

פאלקס-פאָעמע

עס האָט זיך איר געחלומט :
זי איז אין מאַמנס שמוב.
און זי ווערט אַ כלה.
דער חתן האָט זי ליב...

שרייבט מען אָפּ די תנאים
און מען לייגט נדן.
פון תנאים ביז דער חתונה
איז ווייניק צייט פאַרצן.

דער חתן שיקט מתנות
אַ זייגער מיט אַ קייט,
די מאַמע נייט די קליידער,
די חתונה איז גרייט.

מען פירט זי צו דער חופּה
מיט מעשענער מוזיק.
דער עולם בענטשט די כלה,
מיט נחת און מיט גליק.

די מאַמע מאַנצט אַ דריידל,
די באַבע — אַ ברוגז-מאַנץ,
דער בדהן בענטשט די כלה,
דער זיווג זיין זאַל גאַנץ.

זי עפנט אויף די אויגן,
די נאַכט ליגט שמום און שוואַרץ, —
און אַליץ איז גאַר אַ חלום,
וואָס האָט דערפרייט איר האַרץ.

שמיל ציילט אפ דער זייגער
דעם גאנג פון קאלטער צייט,
און די היים די ליבע,
ווי איז זי פון איר ווייט.

א, נאכט, דו שווארצע, שמילע,
שפרייט דיין פליגל אויס
און דורך וועגן ווייטע
זי ברענג צום מאמענס הויז.

דער מאמע שלאפט אין קאמער,
די קינדערלעך — אין שטוב.
זי וועט דעם מאמע זאגן
ווי שטארק זי האט זיי ליב.

זי וועט דעם מאמע זאגן,
אז פֿרערן וואשן זינד.
איר נשמה איז געלייטערט, —
זי בלייבט א יידיש קינד.

די נאכט זי ציט זיך לאנגזאם,
די נאכט זי ציט זיך באנג.
עס קומט א צווייטער חלום
און ברענגט א גלאקן-קלאנג.

עס קלינגען קלויסטער גלעקער.
מ'פירט זי צום אלטאר.
דער גלח קוקט פארוואונדערט,
ווי בלייך זי איז און דאר.

נאָר פֿלוצלינג רייסט אין קלויסטער
די מאמע זיך אַרײַן
און שטאַרקער פֿון די גלעקער,
קלינגט דער מאמעס האַרץ-געוויין.

— קינד מיינס, טאכטער מיינע,
קער אהיים זיך צוריק.
נישט דורך זינד געפינען
וועסטו דא דיין גליק.

פאר די זינד די שווערע
וועט דיך שמראפן גאט.
וועסט דיין לעבן מאכן
נאר צו שאנד און שפאט.

און עס וועט מיין קללה
אין אלע דיינע טעג
ברענגען דיר בלויז אומגליק
אויף דיין לעבנס וועג.

א, מאמע, איך בעט דערבארמען.
דיין קללה טרעפט דיין קינד.
זי האט קיין גליק געפונען
אויף דעם וועג פון זינד.

די קלויסטער גלאקן שאלן,
אין שמילקייט שמארבט די נאכט
און לאזט דער ערד די טרוימען
וואס זי האט איר געבראכט.

איש חסיד היה

(א מעשה מיט אליהו הנביא*)

עם איז א פרומער מאן געוועזן
און געלערנט תורה מאג און נאכט,
און ער האט פון ווייב און די קליינע קינדער
נישט געזארגט זיך, נישט געטראכט.

קליינע קינדער ווילן עסן,
גייען אויס פון הונגער, נויט...
נישט צו בארגן, נישט צו ליינען, —
און אן געלט, וואו קריגט מען ברויט?

וויינט בימער זיין ווייב
און ברעכט זיך די הענט.
דער הונגער, ער האט
מיינע קינדער פארלענדט.

וויינט בימער די ווייב:
אה, ווינד מיר און וויי,
מ'קען דאך די ביינדעלעך
ציילן אויף זיי.

ס'איז דאס לעבן א מתנה,
קומט פון גאט אליין.
זאלן מיינע קליינע קינדער
פון הונגער גאר אנטגיין?...

לערנסט טעג און לערנסט יארן,
גיי דיין הילף געפין...
גאט וועט אוואדאי נישט פארלאזן,
גיי, נישט פרעג וואוהין...

(* דעם אינהאלט גענומען פון איש חסיד היה, וואס מ'לייענט מוצאי שבת. מיר האט עס אנגעוויזן דער גרויסער געלערנטער אלעקסאנדער הארקאווי ע"ה.

גיי אין מאַרק און הילף אַנטקעגן
וועט דיר קומען אויף די וועגן.

זאָגט דער פרומער: איך האָב קיין מלבוש
און גיין אין שמאַמעס, ס'איז נישט שוין.
ווי זאל איך זיך פאַר מענטשן ווייזן,
ווי זאל איך אין מיין מלבוש גיין...

איז דאָס ווייב אַוועק צו שכנים,
געליען אַ בגד און אים געבראַכט.
גיי, בשלום, דיין הילף געפינען,
צו קינדער הונגעריק און פאַרשמאַכט.

גייט דער מאַן אין פרעמדן מלבוש
און זיין האַרץ עס איז פול צער...
און אין שטילן, שטילן פליסטער
בעט ער: „גאָט, אַ העלף מיר, האַר!

„דו ווייסט, ווי ס'איז מיין האַרץ צעבראַכן
און ווי גרויס עס איז די שאַנד,
אַז איך זאל מיין הילף באַקומען
פון אַ מענטשנס האַנט...“

איך בין קליין, דיין גרויסקייט פיל איך,
וואו איך שטעל מיין טראַט...
וועסט געוויס דיין הילף מיר שיקן
דורך דיין גרויס גענאָד...

* * *

גייט דער אַרימער. אין מאַרק פיל סוחרים.
סוחרים אָן אַ שיעור...
און דער פרומער רעדט אין שטילן,
„וואו איז הילף פאַר מיר?“

און ווי ער גייט אזוי געבויגן,
שטיל און טיף פארקלערט,
קומט אים איינער אן אנטקעגן
און דעם מענטשנס רייד ער הערט...

— איך בין דיר געקומען העלפן
אין דיין שווערער שעה.
קענסט מיך פאר א קנעכט פארקויפן
צו די סוחרים דא.

און זיין נאמען רופט ער אן
און ער זאגט אים ווי צו טאן...
זאלסט נישט פרעגן, זאלסט נישט זוכן,
וואס דאס אלץ באדייט.
איך בין דיר געקומען העלפן,
ס'איז אויף אלץ א צייט.

— אליהו הנביא גרויסער, גוטער,
קאן איך מאכן רעכט,
אז איך זאל דיך פארקויפן
צו די סוכרים פאר א קנעכט?

— וועגן מיר נישט האב קיין זארגן,
איך וועל פריי זיין ווידער מארגן...
טו אן מורא, וואס איך זאג.
נעם די הילף, אהיים זי טראג...

גיט זיין דעה אליהו הנביא
דעם פרומען מאן אריין,
אז ער זאל וויסן ווי צו האנדלען,
ווי זיך צו באגיין...

* * *

קומען סוחרים אנטקעגן
און פרעגן:

— מיר דארפן א קנעכט
ער זאל א פאלאץ בויען.
קענען מיר די ארבעט
צו דיין קנעכט פארטרויען?

ווי ס'איז דער פאלאץ פארטיק,
ווערט דער קנעכט א פרייער.
פאר א גוטן בויער
צאלן מיר גאנץ טייער...

אכט הונדערט טויזנט גילדן
מיר וועלן אים באצאלן.
דער קנעכט, ער דארף דעם פאלאץ
אויסבויען און אויסמאלן.

דער פרומער מאן ער האט פארשטאנען
און עם ווערט ביי אים שוין רעכט,
און פארקויפט אליהו הנביא
צו די סוחרים פאר א קנעכט.

און אהיים געאיילט זיך,
מער קיין ווארט צו זאגן,
פאר ווייב און קינד די הונגעריקע
שנעל די הילף געטראגן.

קומען צו אליהו הנביא
ארבעטער צופליען,
ליכטיקע מלאכים
די ארבעט נישט פארציען...

בוים זיך אויס א פאלאץ
פלינק און שוין און ניי,
אז אליהו הנביא
ווערן זאל באלד פריי.. .

בוים זיך אויס א פאלאץ
גרויס און שיין און שענער...
אויף פאלאצן בויען
מלאכים זיינען קענער...

ווערט דער פאלאץ פארטיק,
ווערט דער קנעכט א פרייער ;
קומען זען די סוחרים,
צי נישט באצאלט צו טייער...

קוקן זיי און שטוינען —
א פאלאץ ווי אין חלום
און דעם קנעכט זיי זאגן :
— ביסט פריי, קענסט גיין בשלום...

אין דער היים דער פרומער מאן
האט די הילף געבראכט.
און געלערנט תורה,
מאג אזוי ווי נאכט.

ירושלים

ירושלים, דו הייליקע שטאָט,
מיר האָבן געהאלטן דעם געבאָט:
קיינמאל נישט פאַרגעסן אָן דיר,
ירושלים, דו הייליקע שטאָט.

ביי יעדער שמחה
דיך דערמאָנט,
דיך נישט געזען
און דך געקאָנט.

ירושלים, דו הייליקע שטאָט,
פאַרגעסן דך האָט קיינער נישט,
ניין!
דו האָסט געשפּרייט איבער דער וועלט
דיין הייליקע שייַן.

ירושלים, דו הייליקע שטאָט,
דיין שייַנקייט וועט שמראָמען
איבער גאַרער וועלט,
מיט דיין חכמה מיר וועלן ווערן באַהעלט,
ירושלים, דו הייליקע שטאָט!

איך באַזינג דעם מוט

איך באַזינג דעם מוט
פון גרויס באַגער,
ווען בערג צו טראַגן
קומט דיר אויס נישט שווער...

ווען הונגער קוקט דיר אויס,
ווי פעמע זעט, —
און קיין זאך, דאַכט זיך דיר,
איז נישט צו שפעט.

אַל טע היים

אין אַ סוכות-נאַכט

באַלאַדע

שטייט די סוכה ביי דער הויז,
הויך געבויט און גרויס.
אזויבן אויסגעדעקט מיט סכך
איז דער סוכה-דאך.

טונקלט דער הימל שמערן-שיין,
שוועבן ווינטן שמיל אַריין,
שוועבן ווינטן אָן פון ווייט,
קומען אָן פון מזרח-זייט...

ריידן זיי, די ווינטן, שמיל,
ווינטן ריידן, וואָס ווער וויל...
און די אָפגעבענטשמע ליכט
ווערן קוים פון ווינט באַרירט...

ברענען ליכט אין פייער העל,
און די פאַלמע וויגט זיך קוים.
זיי דערציילן וואו געווען,
וואָס זיי האָבן אָנגעזען.

פון ארץ ישראל לאַנד
ריידן ווינטן נאַכאַנאַנד...
קיפּאַריסן, פייגנבוים
און די פאַלמע וויגט זיך קוים,

איצט אין לאַנד איז עטוואָס שווער,
זאָגט איין ווינט און ווייזט אַ טרער,
וואָס פון דאָרט ער האָט געבראַכט
אַחויםגעגנבעט ביי דער נאַכט...

ס'איז די הייסע, שווערע טרער
פון א זקן, הערט נאָר, הער...
דעם שונאם קול אים טרעפט אין ברוסט.
ווען ער האָט געלערנט פרום מיט לוסט.

און ווען די קויל אין האַרץ אים שלאָגט,
האַט שמיל דער זקן פאַר גאַט געקלאָגט,
געקלאָגט אָן וורעטער, נאָר מיט אַ טרער,
ווייל ס'איז געווען דער צער צו שווער...

די טרער זי פליסט אין שמילער נאָכט,
האַבן מיר אַהער זי איצט געבראַכט.
זי שווימט אין גאַנצקייט ריין און פעסט,
דעם צער פון דאַרמין דאָ ניט פאַרגעסט...

די ווינטן אָפגערעדט, און אויס,
פון סיכה שוועבן זיי אַרויס.
אויסדערציילן אומעטום,
דעם זקנס טרער — זי בלייבט ניט שמוס...
טונקלט הימל אין בלויער שיין,
ווינטן שוועבן אַרויס, אַריין!

לכבוד פסח

און ביים סדר וועט מען זיצן
און דערציילן פון וואונדער,
דערציילן פאר גרויסע,
דערציילן פאר קינדער.

ווי פון מצרים
מיר זיינען געגאנגען
אין קאמף פאר דער פרייהייט
מיט תפילות-געאנזגען.

דער עס-הארץ וועט הערן,
דער חכם וועט זאגן,
מיר וועלן צו דורות, די ווייטע,
די הגדה דערמארען.

איז רואיק, נישט כאפן —
פון אנהויב, כסדר.
ס'איז איצטער דאך יום-טוב,
מיר זיצן ביים סדר.

די העסע-בעט מיט קישנס,
אט זיצט דער מאמע,
דערציילט פון די יידן,
די גייער, די מאמע.

איז ווארט, נאר נישט אילן...
כסדר, כסדר...
מיר מוזן דערציילן
דא אלץ מיט א סדר...

* * *

אין אט איז מצרים —
און אט שטראמט דער ניל...

אין אַנגסטן די מאַמע —
עס איז נישט קיין שפּיל...

איר קינד אויף די כוואַליעס,
אויף הפּקר, אַ, גאַט,
באַשיץ אים, באַהיט אים
און ווייז דיין גענאַד...

איז די מאַכטער פון פרעהן
באַלד צום טייך נילוס געקומען,
גאַט האַט די תּפּילה
פון יכבּדן פאַרנומען.

און מרים — די שוועסטער —
איז פון וויימן געשטאַנען,
איר ברודער צו הימל...
זי וועט נישט אַוועקגיין פון דאַנען...

אין די אויגן די טרערן,
אין האַרץ דאַס געבעט —
און מרים דערהערט,
ווי פרעהס מאַכטער עס רעדט...

די האַנט אויסגעצויגן
אין דאַס קעסטל דערלאַנגט.
— דאַס קינד צו די יידן,
אודאי, באַלאַנגט...

האַט געזאַגט פרעהס מאַכטער
און אויפן קינד אַליץ געקוקט
און האַט פאַר אַנמציקונג
מיט די אַקסלען געצוקט.

— ווי שיין און ווי הערלעך
דאס קינד קוקט מיר אויס.
משה וועט ער הייסן,
ווייל ער קומט פון וואסער ארויס...

און פרעהס טאכטער דאס קינד
האט אהיים צוגענומען.
אין מירמלשמיינענעם פאלאץ
איז משה געקומען...

ווען גאט וויל באשיצן —
ער ווייס שוין די וועגן...
אים דארף מען נאר בעטן.
און קיין זאך נישט פרעגן.

וואקסט משה אין פאלאץ,
די שכינה אויף אים רומ.
מיט חכמה זיין בליק,
און זיין הארץ איז מיט מוט.

און טעג און די יארן
זיי גייען און פליען;
משה די יידן
וועט פון מצרים ארויסציען.

ער זעט זייערע אנגסטן
און זיין הארץ איז מיט זיי.
שלאגט מען א יידן —
מוט משהן דאס וויי...

אין קנעכטשאפט די יידן,
פארמאטערט געבויגן.
און אזוי זיינען יארן
און יארן געפלוין.

* * *

און משה איז מוטיק,
ער קאן קיין עוולות פארטראַגן,
האַט ער איינמאַל אין צאַרן
אַ מצרי דערשלאַגן...

איז ער פון מצרים אַנטלאַפן,
און צו יתרהן געקומען.
און יתרוס מאַכטער, צפורתן,
פאַר אַ ווייב זיך גענומען.

און איז ביי יתרון
אַ פאַסטעך געוואָרן,
און זיך באַהאַלטן פון פרעהס
גרויזאַמען צאַרן...

* * *

ברענט דער סנה, ברענט און פלאַקערט,
ווערט אַליץ נישט פאַרכרענט.
אין דעם סנה, דעם פייערדיקן דאַרן,
האַט משה גאַט דערקענט.

און זיין קול ער האַט פאַרנומען:
„כ'בין צו דיר אַצינד געקומען,
גיי צו פרעהן! גיי!
צו גרויס פון מיין פאַלק דער וויי.

„איך וועל זייער הימער ווערן
זייער יאָך איך קום צעשטערן...
און פון קנעכטשאַפט זיי באַפרייען
צו אַ לעבן צו אַ נייעם...

משה איז צו דער ערד געפאלן
פארבלענדט פון סנה, פון זיינע שטרעלן...

און געזאגט מיט א געבעט:
— כ'האב געהערט דער בורא רעדט:
אבער איך... ווי קאן איך גיין?
איך רייד נישט גלאט. איך רייד נישט שוין..."

— „דיין ברודער אהרן גייט מיט דיר מיט.
ער וועט שטארקן דיין געמיט,
ער וועט ריידן שוין פאר דיר.
גייט גלייך צו פרעהן, צו זיין טיר“.

פון ניל די כוואליעס שטורמען
זיינע וואסערן בלוטיק רויט.
נאט געקומען איז באשטרעפן
פאר זיינע קינדערס טויט.

און די היישעריקן זשומען.
פחד, שרעק און שאנד...
האט דאן פרעה שוין באוויליקט
ארויסלאזן די יידן פון זיין לאנד...

גיכער, גיכער, ס'ווארט די פרייהייט,
ווארט ביי אייער שוועל,
קנעכט געוועזן אין מצרים —
גייט צו פרייהייט שנעל.

לאזט אויף הפקר, לאזט די היימען —
פרייהייט איז אלץ ווערט
אין א לאנד פון דבש און חלב
אין אייך זיין באשערט...

גרויסן וואונדער וועט איר ברענגען
פאר דער גארער וועלט,
איך וועל אייך די תורה געבן,
וואס ווי זון זי העלט...

לאזט די היימען, אלץ אויף הפקר,
פרייהייט איז אלץ ווערט.
משה וועט זיין אייער פירער
צום בארג פון הייליקער ערד...

ים וועט שפאלטן זיך אין צווייען,
ווייזן אייך דעם וועג...
און מיין תורה וועט וועלט דערפרייען
אויף די אלע מעג...

* * *

דער מאמע ליענט די הגדה.
פרעג די קשיות, פרעג...
האב נישט מורא פאר די פרעסס,
זיג איז אונדזער וועג...

ניו יארק, 1940

דער זיינער

קיינער איז אין שטוב נישטאָ
נאר דער זיינער ציילט די שעה:

— איינס צוויי, איינס צוויי —
פון בראשית אָן איך גיי —
מיט פלאַנעטן אין דער מיט
און דעם חוק פֿון צייט איך היט.

— איינס צוויי, איינס צוויי —
פון בראשית אָן איך גיי.
מיט דעם ערשטן מענטש אין גאַנג,
מיט דעם ערשטן ריטם-קלאַנג.

— איינס צוויי, איינס צוויי —
פון בראשית אָן איך גיי.
אַלץ געזען און אַלץ געהערט,
וואָס פאַסירט האָט אײַף דער ערד...

— איינס צוויי, איינס צוויי —
פון בראשית אָן איך גיי.

יא, איך האָב געשלאָגן צוועלף.
מענטש מיט מענטש, ווי וועלף מיט וועלף.

— איינס צוויי, איינס צוויי —
פון בראשית אָן איך גיי...

אַט דערזען אַ מענטש אין נאַכט...
גייט אין שטילקייט טיף פאַרטראַכט.
און ער איז דאָ נע-ונד.
און פון עלנט זיין שוין מאַט...

ס'ליגט זיין היים פאר ימען ווייט
אין זיין הארץ — די בענקשאפט שרייט.
מיט יאמער אין דער נאכט אריין,
צוזאמען מיט דעם ווינטס געוויין...

— איינס צוויי, איינס צוויי —
פון בראשית אן איך גיי...

אויף די טורעמס, אויף די ווענט,
אין די טאשן, אויף די הענט —
און איך צי די צייט און צי
פון דעם אפרו און פון מי.

— איינס צוויי, איינס צוויי —
מיט דעם לעבן כ'גיי און גיי.

אין א לאנד עס גייט א שמרייט,
מענטשן זאלן זיין באפרייט
פון דער קנעכטשאפט און פון נויט —
זיינען דארט די פעלדער רויט.

— איינס צוויי, איינס צוויי —
פון בראשית אן איך גיי...

פארשניימע די וועגן

(א בילד פון דער אלטער היים)

פארשניימע די וועגן,
פארשנייט איז דער וואלד,
ליגט אין זיין נארע
דער בערעלע: קאלט!

הונגעריק וועלפעלע,
וואס זאל ער מאן?
קיין עסן אויף ווינטער
גרייט ער נישט אן.

לאזט ער זיך לויפן
אין דערפל מיט שרעק,
טרעפט ער אן פלוצלינג
א שליטן אין וועג.

א פויערל פארט,
דאס פערדל ער טרייבט,
דערזעט ער דעם וועלפל,
פארצימערט ער בלייבט.

א שמיץ מיטן בייטש
און דאס פערדל — ווי א פייל,
שלינגט ער די ווייטקייט
א מייל נאך א מייל...

וועלף אויף די וועגן
ער האט שוין געזען,
דאנקט ער אפ גאט,
וואס קיין ביז איז געשען...

קאלט אויף די וועגן
ווינטן און שניי.
מאכט דער פויער אַ כוסה,
גיט דעם פערדעלע היי.

דער פויער פול האָפן:
גאָט וועט באַהיטן,
דער וועג איז אַ גוטער —
אַ פלי מיטן שליטן.

די בויער פון ישראל

בויט, געטרייע, דערפער, הייזער
אין דעם לאַנד, וואָס הייליק איז,
מיט די כוחות יונגע, נייע
פון אונזער אַלטן פאַלק דעם ריז.

אויסגעמאַטערט, אַלץ פאַרלאָרן,
היים און טאַטע-מאַמע אויך —
וועלן אייך די קדושים בענטשן
פון די הימלען פון דער הויך.

וועלן פעלדער זיך צעבליען
אויף די שטיינער פון אַמאָל,
און פריילעך קלינגען וועלן די לידער
אויף ציונס בערג און אין דעם טאַל.

בויט געטרייע, בויט דעם נגב,
אונזער מוט איז אויסגעשמידט.
אין דעם שווערן לאַנגן וואַנדער
איז מיין פאַלק נישט געוואָרן מיד.

מיין שמעטעלע

— פּרילינג איז היינט! —
האַבן מיר געזאָגט
די קנאַספּן פּון די ביימער.

— פּרילינג! — האַבן הילכיק די גלעקער
זיך צעשריען:
— פּרילינג! פּרילינג!

ווילט זיך פליען צו מיין היים.
ניט זאָג אַז זי איז חרוּב.
ניט זאָג!
דעם טרוים פון היים
נאָך אַלץ איך טראָג.
אין אַלע מיינע וועגן,
וואו איך גי,
אין שווערער פרעמד,
אין ווייטער שמאַט...

* * *

אונדזער הויכע ראַבינע בויס
האַט זיך פּרילינגדיק צעגרינט
און טאַנצט אין לופטן
אַ פלעכטל מיטן ווינט.

משאַיקאַווסקי — אונדזער שכן
איז געפאַרן שוין אַקערן דאָס פעלד:
נאָך פּסח איז אין שמעטל
אַ נייע וועלט.

תכליתים זוכט מען פאַרן יונגן דור
גלייך אַוים:
אַ מיידל שמעלט מען אין אַ קראָם.

א יונג צו א שניידער,
אבי פון שמוב ארויס!...

און אנדערע צעפארן זיך,
אין דער גרויסער וועלט אוועק,
אן מורא און אן שרעק.
א ברויט אין מאַרבֿעלע
אַט מאַקע אויף גאַטס באַראַט,
דאָך וועט מען ניט פאַרלאַרן גיין
אין גרויסער וועלט און פרעמדער שטאַט.

וועט איינער אַרבעטן. א צווייטער
וועט לערנען תורה און עסן טעג.
און יוגנט פרייע —
וועט שוין דורכמאַכן זיין וועג! ...
און וועט שמידן צוקונפֿט
העל און פעסט
און וועט שוין קריגן קעסט.

* * *

נאָך פּחם: מאַמעס זיצן
אויף די גאַניקעס און ריידן.
אין די רייד ניגונים פון דעם בענקען:

זיי געדענקען
זייער לעבן.
נעכטן, דאַכט זיך,
איז דאָס אַלין געוועזן...
ווי פון בוך אַרויסגעלעזן —
פון זייער לעבנס בוך...

מיין שמעטעלע!
איך זע דיך איצט.

ווי אין מיינע יונגע טעג.
און מיר דוכט זיך אלץ נעענטער
ווערט צו דיר צוריק דער וועג...

און אט הער איך די גלעקער
פון דעם קלויסטער קלינגען...
און דער וועג צו יורזדיקע
זיך צימ...

און אין דעם טאל
פון די בערג די הויכע
ליגט דער ברונעם
אין דער מיט...

דער שלאס, דער אלטער,
פון קוילן א צעשעסענער...
נאפאלעאן איז דא געווען —
מיין שמעטעלע...

פון ווייטער ווייט,
ווי אויף דער דלאניע
איך מראג דיך דא ארום
און פון דער ווייט
איך קאן שמענדיק
דיך דא זען —
מיין שמעטעלע!

מײן שטעמעלע קאידאנאָוו

1

און אָט איז אונדזער שטעמעלע
מיט שינדלען דאָך צו דאָך.
דאָס שטעמעלע קאידאנאָוו
האַט גאַסן נישט קיין סך.

דער מאַרק אין מיטן שטעמעלע
און קראַמען ריי נאָך ריי
און וואָס איר ווילט פאַרקויפּט מען אייך,
דער האַנדל גייט אָן פריי.

מאַרק-מאַג יעדן דאַנערשטאַג
ברענגען פויערים אַלדאָס גוטס —
תבואה, קאַרן, האַבער, ווייץ
און אייער אויפן טויך.

און זומער-צייט מיט קאַרשן פול
באַלאַגערט איז דער מאַרק.
מיט באַרן, עפל, אַגרעסן —
מען קויפט. ווער איז דען קאַרג?

סיידן ס'איז דער טייטמער פּוסט
ס'האַט אויך אַזוי פאַסירט,
האַט יענער אויך קיין תענות ניט —
גאַט די וועלט דאָ פירט!

דער מאַרק אין פריילעכקייט ער שווימט
געשעפטן גייען אָן.
און אָט האַט הילכיק זיך צעקרייט
אויף די וועגענער אַ האַן.

עם שטייען מיטן אויסגעשמעלט
מיט פריש געבאקן ברויט.
די פויערים פון ריח בלויו
ווערן אזש דערפרייט.

די פויערים, זיי קויפן אים,
דאס ברויט צעגייט אין מויל.
מ'דארף קיין בעסער מאכל נישט,
„ברויט מיט נישט" איז וואויל.

פערדלעך הירזשען פריילעך צו,
זיי זיינען אויך דערפרייט.
אט קומט דער באלעבאס צו זיי —
איז מכבד זיי מיט ברויט...

א בעטלער זינגט א לידל הויך
אז גאטס גענאד איז גרויס.
און דער יארד באלד ענדיקט זיך,
פארט מען צוריק אין הויז.

די תבואה איז געבליבן דא,
די שפייכלערס פול מיט זעק,
דער פויער פירט אהיים אוועק
סחורה גאנצע פעק.

הערינג, זייף און בייגל קרעניץ,
א פאר שטיוול דארף מען אויך —
פאכט די בייטש און יאגט דאס פערד
אזש עם גייט א רויך.

אין דעם קלויסטער קלינגט דער גלאק.
און דער טאג פארשווינדט,
קומט א שטילער אונט אן
מיט פארטראכטן ווינט.

און די הויכע מאַפּאַלן
האַבן זיך צעלאָזן.
ליגסט אין גרינס, מיין שמעמעלע,
מיט תבואה און מיט גראָזן.

העל אַזוי, גרין אַזוי
הענגען זיי, די צווייגן.
היימאַט שמעמעלע דו מיין —
מיין בענקשאַפּט וועט ניט שווייגן.

שווימט און שווימט צו דיר מיין ליד
מיט די צאַרטע ווערמער,
עס וועט אַנקומען צו דיר
אין די ווייטסטע ערמער.

גאַס אויס גאַס איין, גאַס איין גאַס אויס
וועט עס צו אייך גרייכן.
ביו צום אַלטן קוגל-באַרג, —
איר געדענקט, דעם הויכן ?

צו די רויטע ראַבינעס
און אין טאַל צום ברונען,
וואו אין בלוי דער הימל רופט
מיט וואַלקנדלעך פאַרשפּונען...

וואו דער „ליעסנימשער“ האַט געוואוינט
איז אויפן „ראַד“ געפאַרן...
ס'איז יעדע קלייניקייט אונדו ליב
פון די קינדער-יאָרן!...

די פּראַסאַדעס גרין צעבליט
אין דער ווייט זיך ציען...

און די פייגל זארגלאזע
איבער זיי זיי פליען...

פארן באלעגאלעם שנעל,
פארן צו די באנען.
אונדז געשיקט אהער, אהער,
דורך די אקעאנען...

בלייבט דאס שמעטעלע פארבענקט,
קראמען שטייען אפן,
יעדערער פון אונדז מיט פרייד
וואלט אהין געלאפן.

און באטרעטן מיטן פוס
די היימישע ערד, די ווייכע,
און באגריסן הארציק-ליב
די היים, די בערג די הייכע...

און באזוכן יענעם ארט —
וואו טאטע-מאמע ליגן
אין צעמישן מיט א טרער
פון ווינט דעם שמילן ניגון.

די געטרייע לעבן דאך,
לעבן אין זכרון —
ווי אמאל אין ליבער היים
אין די קינדער-יארן...

ניו יארק, 1935

* * *

איך וואָלט וועלן צו דיר קומען
אין אַ יום-טובדיקן קלייד.

וואוינט מיט מיר אין שכנות נויט.

אלע קליידער צוגענומען,
אז איך זאָל צו דיר נישט קומען.

אלע יום-טובדיקע קליידער
נעמט זי צו אַזוי כסדר.

ווי איך ניי אַ נייע אויף —
נעמט זי מיר אַראָפּ פון גוף.

אַזא שלעכטע איז די נויט,
נאָר איך זאָל צו דיר ניט גיין.

דאָס איז נאָר מיין שכונת מיין.

אַזא שלעכטע איז די נייט
רויבט מיין יום-טוב און מיין פרייד...

וואו קומען זיי אהין?

וואו קומען זיי אהין
פון וועלט די מידע גייער?
וואו פאלן זיי אוועק?
ווי שטויבלעך פון דער ערד.
פון ווייניק דאָ געליבט,
פון ווייניק דאָ געערט, —
פאלן זיי אוועק
ווי שטויבלעך פון דער ערד...

ער האָט פאר מיר געקלאָגט:
קיין אַרבעט נישט געפונען,
און האָט נישט וואו צו גיין —
און האָט נישט וואו צו קומען...

אַ יונגע פרוי אין פארק,
אויף אַ באַנק איז זי געזעסן,
איך האָב געזען אויף איר:
שוין לאַנג ווי זי האָט ניט געגעסן...

מעגלעך אז אַ מאַג,
און מעגלעך אפשר מער.
אין איר בליק געשמאנען איז
די נישט דערווייניטע טרער.

— פון וואָנען קומסטו? זאָג?
איך האָב געוואָלט זיך פרעגן,
דאָך באלד איז זי אוועק
אין אומבאַקאַנטע וועגן...

איך האָב געזען דאָ פיל
אויף אלע ברייטע גאַסן.

דעם אַרבעטלאָזן גיין
אַ פאַרצווייפלטן, אַ בלאַסן.

ביי אַ ראַג פאַרגליווערט,
ווי אַ סלופ געשטאַנען.
די פראַנע נאַנט אין קאַפּ
וואו זאַל ער גיין פון דאַנען...

צו וועמען זאַל ער גיין?
עס מוז די וועלט זיך ענדן.
ער האַט נישט וואו צו גיין,
צו וועמען אויך זיך ווענדן!

איך האָב געזען דאָ פיל
פון שווערן יאָך געבויגן. —
און זייער טיפער צער
האַט מיט טרער מיין אויג פאַרצויגן.

וואו קומען זיי אַהין
פון וועלט די מידע גייער?
וואו פאַלן זיי אַוועק,
ווי שטויבלעך פון דער ערד

פון ווייניק דאָ געליבט.
פון ווייניק דאָ געערט, —
פאַלן זיי אַוועק,
ווי שטויבלעך פון דער ערד! ...

ניו יאָרק, 1933

די יונגע בויער

געווידמעט מינסקער שניידערינס

ס'האט די שטילקייט פון דער נאכט
דעם ניגון מיר צוריק געבראכט.
א ניגון פון אמאל.
דער ניגון טראגט זיך אום
אין ווייטן רוים, אין גרינעם טאל,
אויף פעלדער, איבער אקעאן.
דער ניגון אומעטום פארען.
אין ווערטער איינגעוועכט,
א ליד אין ניגון לעכט.

דאס ליד, עס זינגט אזויפיל זאכן אויס.
דערציילט פון יענער שטאט,
וואס איז געוועזן גרויס;
און מויערן פיל-שטאקיקע אין הויך,
און אין פאבריק מ'האט געארבעט
דורך שטויב און רויך.
שעהען לאנגע, גרויע זיי זיינען שווער,
צוועלף שעה א טאג געארבעט, אמאל נאך מער...

דאך אין „מאסטערסקייע“ מיר וועבן טרוימען אויס,
פון צוקונפט וואס קומט, פון צייט פון ליכטיקער ארויס.
און שפעט ביינאכט מיר גייען אויף דער „בירושע“,
אין די גאסן, —
מיר יונגע, לוסטיקע, פון ארבעטער די מאסן.

אמ זע איך אלע איצטער פון דער ווייט,
און רוף זיי אן ביים נאמען,
אין מיט ליבע וויל איך זיי דערמאנען.
אט איז דאס ארעם הויז, וואו פאניע וואוינט,

דערטן אויפן וואל.
א קוואל
פון ליבע איז איר הארץ;
איר בליק — א ליכטיקער;
איר אויג — טיף און שווארץ.

מיר קומען פון דער „כירזשע“
שפעט ביינאכט צו איר,
און לייענען ביכעלעך
אויף דינינקע פאפיר.
און ביכער גרויסע: „ספארטאק“ און „אָוואַד“,
און „איינער אין פעלד איז ניט קיין העלד“,
און „זשערמינאל“.

פון לאַמפּ אַ שטרעל
אין דרויסן שלאַגט אַרויס.
ער זאל ניט פאַרמסרן דאָס הויז
פאַרן „גאַראַדאָוואַי“.

די נאַכט ליגט בלוי,
מיט ווייסן שניי פאַרבקעט,
און פאַניע רעדט.
און פאַניעס צאַרט געזיכט
באַשטרעלט די פרייד.
אַליין אַ ליכטיקע,
און ליכטיקע זיינען אירע רייד.

„אַ וועלט אַ נייע קומט,
און אַלע מענטשן גלייך.
קיין קנעכט, קיין האַר, —
אויס אַרעמקייט און רייד.“

די מידיקייט פון טאַג
צעניסט זיך אין די גלידער.

די נאכט ווערט שפעט.
דאך מוטיק קלינגען יונגע לידער,
ס'זועט זיין גליק פאר גארער וועלט,
קיין איינעם נישט פארפעלט.

איך זע זיי ווידער,
די געשמאלטן,
אפגעהיט פון צייט,
מיט ליבע זיי באהאלטן.

ווילט זיך אלעמען
זיי דערמאנען,
און אַנרופן
ביים נאָמען...

איינער נאך איינעם
זיי גייען דורך פארביי,
דעם העלן מרוים געבליבענע געטריי...
זיי שמייכלען ליכטיק, העל,
און זיינען אלע ווידער דא
אין מאָג
פון דער דערמאָנונג שעה.

מיין זיידע משה און מיין באַבע שולקע ע"ה

מיין באַבע און מיין זיידע
האַבן שיין געלעכט זיך ביידע.
און געטיילט צדקה פיל
אַלץ אַן טומל, אין דער שטיל.

און מיין זיידע
טאַג און נאַכט,
ביי אַ ספר
האַט פאַרבראַכט

און אין שול
געגאַנגען פרי
און זיין טאַג
געמאַכט אין מי.

פאַר זיין אייגן געלט
אַ שול געבויט,
דעם עולם-הזה
נישט געטרויט.

אַלץ פאַר יענער וועלט,
דאַרט איז עכט.
געווען צו זיך
נאַר שטרענג און שלעכט.

אין תעניתים
פאַסט ער אַפט.
געפילט זיך זינדיק,
ווען ער צופיל שלאָפט.

און אמאל
ווען זיין בליק עס פאלט
אויף דעם גרינעם בוים אין וואלד,
און אז זיין נפש זאל נישט שטיין אין קאן,
הייבט דער זיידע אן תשובה טאן.

און די באבע, גלייך ווי ער —
די פרומקייט טראגן נישט געווען זיי שווער.

א גרום פון די היימישע פעלדער

צו אייך אין די שעפער פארשפארמע
איך שיק מיין גרום, —
איר וועט אים דערהערן, דערפילן,
איך ווייס אויף געוויס.

א גרום פון די היימישע פעלדער,
וואס גרינען אצינד,
פון וועלדער מיט נאדלען און בלעטער,
און היימישן ווינט.

פון אלטע בעריאזעס אויף שליאכטן,
וואס ווייזן דעם וועג,
וואס האלטן אן אויפהער אין רוישן,
אפילו אין זניקע מעג...

געדענקט איר די קליינינקע הייזלעך
מיט פענצמער, וואס טרויערן שטיל
און פון ווייט, ווי א ריזיקער פויגל,
שוועבן די פליגלען פון מיל.

דער טייך, אזא גלאטער, דערציילט ניט,
וואהיין אלץ ער ציט,
אזוי ווי עס זאגט ניט דער פויגל
פון וואס איז זיין ליד.

און אלץ איז פארוועכט דא אין שטילקייט,
אין הייליקער שטילקייט און רו.
און זאנגען מיט זאנגען זיך סודען
און ערד איז מיט הימל אויף דו.

צו אייך אין די שעפער, פארשפארמע,
איך שיק מיין גרום
פון היימישע פעלדער און וועלדער,
איר וועט אים דערהערן געוויס...

ווילנע 1929

די השגחה

אזוי ווי די פויגל אין וועלדער,
אזוי ווי דער בושל אין קויט,
האט יעדערער דא די השגחה,
עס זאל קיינעם נישט פעלן קיין ברויט...

און טאמער דערשעפטע די קוואלן
און הונגער באלאגערט דיין הויז —
לאז נישט דיין מונטערקייט פאלן, —
און גיי צו דיין ברועדר ארויס.

וועסטו טרעפן געדעקטע די טישן,
א יום טוב ביים ברודער וועט זיין, —
וועסטו די זאמקייט געניסן,
און שטאלץ הייב דעם בעכער מיט וויין.

ווייל אלץ וואס איז דיין ברודערס פארמעגן
דארף דאך דיינער אויך זיין,
דארפסטו זיך נישט פילן געפאלן
און שטאלץ הייב דיין בעכער מיט וויין.

דאָס ליד פון די אַרבעטלאָזע

האַסמו געטראַכט אין שעה פון פרי
פון יעניקע מיליאָנען,
וואָס האָבן ניט די פרייד פון מיר,
און ברויט ביי וועמען מאַנען.

זיי שמייען אויף אין אצבות-גרויל
וואוהין, וואוהין זיך קערן?
עסן בעט דאָך יעדער מויל
און אייגן צוויי אין טרערן.

די רייכקייט פון דער וועלט, א, וואו,
וואו קען מען הונגער שמילן,
שוידער איז די הונגער-רו,
שוידער: הונגער-ווילן...

מוטלאָז פאלן הענט צו ערד —
וואוהין? וואוהין זיך קערן?
האַסמו דעם וויי פיגן זיי געהערט?
געזען פון זיי די טרערן?

אין יענער שטילער שעה פון פרי
ווען הימל בלויט אין טאָגן
און זיי, מיליאָנען פריי פון מו,
נאַר הונגער-יאָך זיי טראַגן...

פון די ווייטן

איז די לבנה צו מיין בעט צוגעשוואומען
און האט א גרום מיר געבראכט —
פון צפון פון ווייטן וואו ווינטן, זיי ברומען
און אייזיקער פעלדז שווימט דורך נאכט.

פון מענטשלעכער גרויסקייט האט דערציילט די לבנה,
ווען מוט קען באזיגן די שרעק
פון העלדן, וואס זוכן דאס גליק דא פאר אלע —
און איז מיט נאכטיקן הימל אוועק...

כ'האב לאנג געטראכט און געזען אין מיין וואר דאן
די העלדן פון מוט און פון דראנג:
זיי טויכן אין ימען און אויף עראפלאנען
צו ליכטיקער צוקונפט און גאנג.

ירמיה הנביא אויפן וועג קיין בבל

איך האָב מיין קאַפּ מיט אַש באַשאַמט
און מיין האַרץ איז געשריין.
העלדן-מוט עס ליגט צעטראַמט,
ווער קען שטילן מיר מיין וויי.

מרייבט מען איצט, ווי שאַף און רינדער
אין בבלס פּלעץ מיין פּאַלק אַוועק.
זקנים בחורים, פּרויען, קינדער —
גיי איך מיט מיט זיי דעם וועג...

כ'ויל פאַר זיך נישט קיין תענוגים,
ליידט מיין פּאַלק, דאַן לייד איך מיט.
איך גיי מיט אים, מיט אים צוזאַמען,
מאַכן דרייסטער זיין געמיט...

דער וועג וועט לענגער זיין פון יאַרן,
דאַך, וואָס איז יאַר און וואָס איז טעג?
ווען שטילן וועט אויף אייך גאַטס צאַרן,
וועט גאולה טרעפן אייך אין וועג...

דער עתיד ליגט פון אייך פאַרבאַרגן,
איר זאַלט אין שרעק נישט בלייבן שטיון.
ביי גאַט איז טויזנט יאַר איין מאַרגן —
טאָ זאַלט איר נאָר אַן מורא גיין...

און ביי די טויערן פון בבל
איר זאַלט וועבן דאָס ליד פון זיג,
עס קומט אייך פירן קו-היכל
און ער וועט קריגן אייער קריג...

איך גיי מיט אייך, כ'בין אייער נביא,
אין אייער וועג איך קום מיט טרייסט...

און אויף די טייכן דאָ פון בבל
זאלן קלינגען אייערע לידער דרייסיג...

איך בין מיט אייך ווי הימלס שמערן,
ווי זון, לבנה אייך באַגלייט
און שמענדיק זאלט איר נאָר געדענקען,
מיין פאַלק, דיין קיום איז אויף אלע צייט.

איז גייט אין דורות. צי קורץ, צי לענגער,
ביי גאָט איז טויזנט יאָר אַ מאָג,
און צימערט נישט פאַר מענטש דעם הענקער,
וואָס ווערן שמייב איז זיין פאַרמאָג...

*
**

איז גייט אין דורות און שמידט די רינגען
פון פאלק וואס טראַגט דעם הימלס רום.
אויף בבלס טייכן זאלט איר זינגען
ווייל אייער זיג איז אומעטום...

גיי, מיין פאלק, מאַך פעסט די רייען.
מיט דיר גאַטס שכינה איז שמענדיק דאָ.
און זי וועט דיר, מיין פאלק, באַפרייען,
ווען עס שלאַגט פון גאולה אויס די שעה.

איך פארוועב די זארגן

איך פארוועב די זארגן
אין די זונען-שמראלן,
ווי נאר זייערע פעדים
אין מיין אויג זיי פאלן.

איך האב ליב דאס לעבן
זאל עם מיך כאטש קוועלן —
איך האב ליב דאס לעבן
אויף אלע זיינע שוועלן.

קרייזלען זיך די רעדער —
מעג און וואך און יארן —
איך האב ליב דעם לעבנה
אלערליי קאליארן!

די אלע רייד

צו מיין זון משהן

די אלע רייד
צו דיר געווענדט. —
קום מיין זון,
קום.
אן דיר מיין פרייד
איז שמוס ;
אן דיר מיין טראַט
איז שמיל אן קלאַנג;
אן דיר מיין האַרץ
איז אן געזאַנג ;
קום, מיין זון,
קום !

ניו יאָרק, 1936

איך באזינג דעם מוט

איך באזינג דעם מוט
פון גרויס באגער,
ווען בערג צו טראָגן
קומט דיר אויס נישט שווער...

ווען הונגער קוקט דיר אויס
ווי פעטע זעט, —
און קיין זאך, דאכט זיך דיר,
איז נישט צו שפעט.

אויפן טייך נייעמאן

אין דעם היינטיקן פרימארגן
האָב איך זיך אָן מיין היים דערמאָנט.
איז אַ שטימע אָנגעשוואָמען,
האָב איך אויך זי גלייך דערקאָנט.

עס זינגען „פּראַניקעס“ אויפן טייך דאָ,
עס איז דאָס ליד מיר לאַנג באַקאָנט —
מיט די כוואַליעס פון דעם נייעמאָן
קומט דאָס ליד פון היימאַטס-לאַנד..

וויבער וואָשן וועש ביים נייעמאָן
און מ'טריקנט ליוונט דאָ,
און דער „פּראַניק“ וועקט די עכאַ —
אַ, ווי ליב איז מיר די שעה...

עס ציט דער נייעמאָן זיך אין ווייטקייט
מיט זילבער וואַסער אויף גאַלדן דעק,
און די כוואַליעס, ליכטיק, לוסטיק
טראָגן זיך אין לאַנגן וועג.

פלימן שווימען אויפן נייעמאָן,
און אַ ניגון שווימט אויך מיט.
כ'וועל דעם ניגון ניט פאַרגעסן,
ער איז פאַרוועבט אין מיין געמיט...

נייעמאָן! נייעמאָן! טייך פון זילבער,
זילבער וואַסער אויף גאַלדן דעק,
דיינע כוואַליעס ליכטיק שמייכלען
און זיי טראָגן זיך אין וועג...

ביי דעם וואַסער שמעט און דערפער.
קאוונע ציט זיי אַלע צו...

שווימען פלימן אויף די כוואליעם
אין געוועב פון בלויער רו...

און דער „פראַניק“, אויף די „קלאַדקעס“,
פון דעם לייוונט און פון גרעט
איז דעם נייעמאַנס ריטמיש עכאַ,
ווי ער הילכט אַלץ אָפּ און רעדט...

און לעגענדעס פון דעם נייעמאַן
ווערט דערציילט אין שטילער שעה,
ביי די ברעגן ליגן לאַנקעס,
מ'פיערט ווייסע גענדזלעך דאָ...

גענדזלעך, שעפסן, קי און פערדלעך,
לבנס שעפסן זע איך דאָ...
און דער „פראַניק“ וועקט די עכאַ
און איך דערמאַן זיך יענע שעה...

מיר מענטשן

מיר מענטשן און מענטשלעך,

מיר דרייען זיך אום

און ריידן און שווייגן

און זיינען דאך שטום.

מיר לייגן — און זוכן

דעם אמת דערקענען,

און ברענגט ווער דעם אמת, —

מען וויל אים פארברענען.

און ס'ליגט שוין אַ מידע

די אַלטימשקע ערד

פון געבן און נעמען,

פון ביקס און פון שווערד.

און שולדיקע אַלע,

און אַלע די ריכטער —

מיט שמייכלען און שמערצן

פארדעקטע געזיכטער.

מיר מענטשן און מענטשלעך, —

מיר דרייען זיך אום

און ריידן און שווייגן, —

און זיינען דאך שטום.

די פארגעסונג

מיר פארדריסט, וואָס כ'האַב פאָרגעסן.
אַלץ איך האָב פאָרגעסן.
אַלע פריידן, אַלע ליידן,
אַלץ איך האָב פאָרגעסן.
כ'פאַר צוריק אין היים אין אַלמער, —
ליבלעכע געשמאַלטן!
כ'וועל אייך קיינמאַל מער נישט טרעפן,
מיף איר ליגט באַהאַלטן.
יונגט-טרוימען האַרציק-ליבע —
וואו זייט איר פאָרגאַנגען?
וועלכע וועגן זאַל איך פאַרן
אייך צוריק צו פאַנגען? ...

פליט דער צוג און דרייט די וועגן,
שלענגלט אין זיגזאַגן,
און אין קאַפּ, ווי ווינטן קאַלמע,
עגבערן די פראַגן...
וואו געוועזן?
וואָס געוועזן?
וואו איז אַלץ פאָרגאַנגען? ...
און קיין ענטפער... אַלץ טוט שווייגן...
אַלץ האָט צייט פאַרהאַנגען...
ווייטע וועגן...
ווינטן יאַגן...
ס'איז קיין שפור געבליבן...
שמיל איך צימער,
ס'האַט דער געוויטער
אַלץ אַוועקגעטריבן.

וועלט איז גרויס

וועלט איז גרויס —
און יעדן טראַט
און יעדער טראַט
וואו איך קום, איך בענטש.

און יעדער מענטש —
מיין ברודער ווערט.
און וואָס ער רעדט —
מיין האַרץ דערהערט.

ער — דער גייער,
איך — פּאַעט,
מיין האַרץ צו יעדן
מיט ליבשאַפט רעדט.

אינהאלט

זייט

- 7 לידער מיינע
- 8 אומעסום

ניו-יאָרק

- 11 געזאָנגען צו ניו-יאָרק
- 13 ניו-יאָרק
- 14 ניו-יאָרקער גאַסן
- 15 ניו-יאָרק
- 16 סאיז ניו-יאָרק — די שטאָט פון וואונדער
- 17 שיפן קומען
- 18 געזאָנגען פון שטעט
- 19 געזאָנג צו דער דריטער עוועניו „על“

אַרץ-ישׂראל

- 20 צו אַרץ-ישׂראל
- 21 אַ געזאָנג צו ישׂראל
- 22 אַ היים פאַר די וואַגלער

וועלט

- 25 דורך די וועגן פון דער וועלט
- 26 לויפן מיר
- 27 די אַרבעטסלאָזע
- 28 די פליכטלינגען אין וועג
- 30 אַ טרוים פון דיר
- 31 נאַכט
- 32 מיר גייען אַלע
- 34 די באַלאַדע פון אומבאַקאַנטן זעלנער
- 36 עס מאַרשירט אַן אַרמיי
- 37 דער צער פון דער וועלט
- 38 שמחת תורה אין שטעטל
- 39 שמחת תורה אין שטעטל
- 40 וועלט

יום-טובים

43	שבת אין דער אַלטער היים
45	פסח אַמאָל אין דער אַלטער היים
49	סוכות אין דער אַלטער היים
51	אַ געזאַנג צום יום-טוב חנוכה

פאַרשיידנע

56	אַלץ רעדט
58	איך וועל מאַכן אַ פייפל
59	דער מאַמעס לייכטער
63	איך בענטש אַמעריקע
64	מיין דאַנק
65	צו אַ פריינד
66	אינדרויסן געלעגן איז נאַכט
67	מיר דאַוונען אַלע טאַג
68	צו דבורה ראַטבאַרד

תפילה

71	אַ תפילה
72	איך דאַנק דיר, גאָט
73	אַ תפילה
74	ווער עס בענקט
75	אַ תפילה
76	מיין תפילה
77	פון דעם הימל שטערן פאַלן
78	צו מיין זון משה'ן
79	אין וועג
80	מיין מאַמעס קופערנע פאַן
82	דאַפּענונג
83	איך האָב ליב די וועלט
84	אַ ליד צו מיין זון משה'ן
85	ווינטער
87	דער איינזאַמער פויגל
88	פענעלאַפעס וואַרטן
90	איך האָב ליב, ווען עס שמייכלען די גאַסן
91	חנקע
92	אַלע
93	דאָס לעבן איז אַ שלאַכטפעלד
94	איך בין שיכור פון דעם פריילינג
95	זוניקע רעגנס

96	די עכא
97	פול מיט גוטסקייט איז די וועלט
98	פרימארגן שירון
99	דער פרימארגן
100	א, ווי ליכטיק איז דער טאג
101	דער מאמעס צער
102	די אנטפלעקונג
103	אין א טאג און
104	די פארגעבונג
105	יעדער טאג
106	קינדער ליד
107	דאס ליד פון ארעמאן
108	אין קיינעמס לאנד
110	דער גייער
111	אין וועג מיטן „באָס“
112	אַלץ איז וואונדער
113	עס איז אַזוי גאר וואונדערלעך
114	הבל הבלים
115	טיפע נאכט
116	די טאפאלן ווייסע
117	זומער ליד
118	בענקשאפט
119	די מתנה
120	אַלע טאג
121	אין מיינע לידער
122	פושקינס דוועל
124	אין מיין היים
125	אַ געזאנג צו ווילנע
130	דער דיכטער
131	דעם דיכטערס ליבע
132	צום דיכטער
133	איך האָב געזאָגט צו מיין ליד
134	און נאָך אַ ליד
135	סײַהאַט געזאָגט מיין האַרץ
136	די געשמדטע
139	איש חסיד היה
144	איך באַזינג דעם מוט
144	ירושלים
146	אין ווינטער
147	אין אַ סוכות נאכט
149	לכבוד פסח
155	דער זייגער

זייט

157	פאַרשנייטע די וועגן
158	די בויער פון ישראל
159	מיין שטעטעלע
162	מיין שטעטעלע קאַיִדאַנאַוו
166	איך וואָלט וועלן צו וויר קומען
167	וואו קומען זיי אַהין ?
169	די יונגע בויער
172	מיין זידע משה און מיין באַבע שולקע ע"ה
174	אַ גרוס פון די היימישע פעלדער
175	די השגחה
176	דאָס ליד פון די אַרבעטסלאָזע
177	פון די ווייטן
178	ירמיה הנביא אויפן וועג קיין בבל
181	איך פאַרוועב די זאַרגן
182	די אַלע רייד
183	איך באַזינג דעם מוט
184	אויפן טייך ניִעמאַן
186	מיר מענטשן
187	די פאַרגעסונג
188	וועלט איז גרויס